

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

V. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2015. DECEMBER

250 Ft

FAZEKAS MAJOR GIZELLA

A HÓPIHÉK

Szállnak a hópihék suttogva, lágyan,
nézem gyönyörködve csipkés alakját.
Visszaemlékszem gyermekkoromra,
szívemben e látvány szárnyakat ad.

Röpülök, mint akkor, gondtalanul,
kezem kitartom, tenyerembe hull.
Csipkés ábrázata rögtön elolvad,
s e pillanat is mily gyönyörűen hat.

A hópihe sajnos nem sokáig él,
rövid az élete, hamar véget ér.
Tenyerembe esve csipkésen ragyog,
gyorsan nézem, már vízceppet hagyott.

Akkor is hópihe hullt és dara.
Nagy kupac volt az udvarba'.
Hónapokig ott aszalódott,
elolvadni nehezen akaródzott.

De mi a hideget nem éreztük.
A hógolyókat csak készítettük.
Havazódtunk a hideg szélben,
kipirult arccal szánkóztunk a téiben.

A szánt csengős ló húzta,
fiatalság dalolt rajta,
a kapuba kiszaladtak az emberek,
e gyermekkori emléket feledni nem lehet.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

A TÉL VIRÁGA

A tél virága
virít az ablakomon,
hideg van, fázom.

SZABÓ AIDA

SZÉL OLLÓZZA A TÁJAT

Jeges szél ollózza tájat,
gyors lábakon rövid napok
körbe-körbe járnak,
életszekerek imitt-amott
meg-megállnak.
Árnyak és fények bújócskáznak ottan,
kedved: hol fel, hol le, tottyan.
Szintelenségbe görcsösen sikitó fák,
égben pihék játszadoznak,
teli torokból fújják zúzmaratrillát.
Rigó sírva kiált,
keserűen dalolja búját,
hiába keresi párját nagy hóban,
nem látja sehol sem kis búbját.

Révész Gábor: Vizes romantika

BŐHM ANDRÁS

AZ ORZÓ TÉL

Tél vadászik most az erdön,
tőre: fagy s az éhhalál.
Zsákmányaként hull a hóra
egy-egy megfagyott madár.

Hófuvattal bekerítve
élelmet nem lel a vad.
Terhük mentve, kocák törnek
vemheikkel utakat.

Éjszakázó foglyok felett
reggelre buckát emel,
épp csak picit meggyűrődik
e helyen a gyászlepel.

AZ ÍRÁSTUDÓ

H. G. regényéhez

Lúdtoll fut a gyertyafényben,
Mohács után a vak éjben.
nyomán kerül vesztünk fényre,
Uramisten, de mi végre!?

Kiknek ír az öreg barát?
üszök-ország üli torát.
Akár magja a bogáncsnak,
lapulóból majd nép támad.

Tiprott gyepeként kihajt újra,
feltámadást kitanulta.
Jaj, csak azt nem, hogy az ujjak:
ha ököl kell, összefognak.

Hujjog vad hajtólegénye,
zörgetve tar ágakat,
kifűjja a vackok enyhét,
azt is, mi még megmaradt.

Jégszilánktól vérző lábbal
kutyák elől öz szalad,
ina fárad, így belőle,
véres szőrösömő marad.

Úgy parázslík, mint az alkony,
havon, kóróvázakon;
szél cibálja, véres zászlót
lenget elbukottakon.

KÖNNYTELENÜL

Sárga levél a vízre hull
– halottak napja van ma –,
gyűrűz a tócsa, s elsimul,
minden a szürke ködbe fül
– halottak napja van ma.

Egyre ködösebb túl a part
– halottak napja van ma –,
pedig csónakunk arra tart,
mi az, mi mégis visszahajt?...
– halottak napja van ma.

Érzed magadon jég-kezét
– halottak napja van ma –,
féled november vad szelét,
rejtve a hűlő szív hevét
– halottak napja van ma.

Felfáj hiányuk, visszaint
– halottak napja van ma –,
újra éled a régi kint.
S könnyed? Elsírtad volna mind!?
– halottak napja van ma!

Nem az, könnyed el nem fogyott
– halottak napja van ma –,
lesz még, hogy árja felbuzog:
feküdnél inkább százszor ott
– halottak napja van ma.

Fázol, s honodba visszatérsz
– halottak napja van ma –,
utánad pislá gyertya néz,
lobban, s a nyirkos estbe vész
– halottak napja volt ma.

KÓSA MÁRTA**ÉBREDÉS ELŐTT**

Szorosan lezárva tartom
még
fénytelen órában
éjsötét

körtáncos álmom
takarom
körülnéz képeink
vigan
szemhéjam alatti
tükörfalon

távoli partokról
int
a
lét

hívogat
hajnali
keringős
dunai pára
szorítom

magamhoz lényedet
álmaim
rést ütnek
némára zárt bánatvilágba
szorítom
keringek
körforgók
remegnek
fényjelek
fölébe nagyítják
képedet

bársonyos arcoddal ébredek.

Révészné Bogdán Jolán alkotása

SZABÓ IMRE**ÉJSZAKAI ÁLOM**

Az éjjel Szeghalmon jártam,
A Bocskai úti házban.
Ott hétéves koromtól laktunk,
Az udvaron mennyit szaladtunk!

Kergetve egymást vagy a labdát –
Eregettünk olykor sárkányt.
A kiserdőben sokszor bújósckáztunk,
Eső után térdig vízben jártunk.

S ott a szomszédék háza mögött
– Hűvös rejteket kínálva –
A nagy fűznek lombjai között
Remek hely volt fészekrakásra.
(Könnyen tudtam felmászni rája.)

Búvóhely a fészek odafent
A fűzfa rejtett tetején:
Ágai, mint egy nagy függöny,
Jótékonyan borultak körém.

S most fent ücsörögtem csendben,
Lélegzetem visszafojtva,
Mert valaki nagyon keresett,
Találgattam, velem mi dolga?

Később nevemet kiáltotta
Többször is, hangosan, tagolva,
Én meg csak kuncogtam odafent,
Hogy egyszer majdcsak megunja.

Miért keresett? Nem tudtam meg,
De jó volt a rejtélyes titok.
S ez örömről felébredtem,
– Másra gondolni nem bírok:

Minthogy Szeghalmon jártam én,
És gyermekké lettem megint.
Boldogan éltem át újra
A gyermekkor csínytevéseit.

LOVRICS REBEKA**CSUPASZ SÓHAJ**

Teríts be testeddel,
szőrös melleddel,
mint a havasi gyújtóványfű
a terpeszkedő sziklaréseket,
pózózó repedéseket;
és én majd ékszerként
hordalak magamon,
csupasz sóhajomon,
akár a bennszülöttek
a tündökletes,
kincset érő díszbogarakat.

KOVÁCS F. ISTVÁN

NOVEMBER

Elgondolkodva sétálgat az őszt
 Esőáztatta puha avaron,
 A nyiladékról rátekint egy őz,
 Csalitok között rókapár oson.

Az erdő szélén kitárul a táj,
 Barna dombhátak, sűrű bokrosok,
 Valahol már készül a leltár:
 Ez az év mit és mennyit hozott?

Apró szemű esőt hord a szél
 Didergő, sáros tanyaudvaron,
 Talán így akar üzeni a tél,
 Kopogtatva bezárt ablakokon.

De néha-néha kitisztul az ég,
 S a bolond szél időnként megpihen,
 A Nap szelíden lemosolyog még,
 A tél is visszavonul csendesen.

A szőlőhegyek pincéi felől
 Fel-felhangzik egy magányos dal,
 Egy farönkre a November ledől,
 És úgy érzi, hogy ismét fiatal.

Révész Gábor: Áttetsző óceán

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

Patak jegén fény
 gyöngyházkék az ég nappal
 kéken száll a füst.

MÁJER JÓZSEF

HÁDÉSZ LELKEMET KÉRTE

Vendégem volt ma éjjel.
 Álmomban Hádész keresett fel,
 lelkemet kérte.

A révésznek már előleget adott,
 egy óhajtott, zsenge hajadont
 a fuvarért.

Testem marad. Acsargó vadak,
 mohó, dögszagú madarak
 elesége.

Az alvilág csak a holt lelkeké,
 bezárja őket mindörökké.
 Nincs kiút!

Egy nyughatatlan női lélek
 – áldozata a sajtó feledésnek –
 engem kíván.

Hádészt küldte értem, s Kharón
 ladikját lesi a sötét láthatáron.
 Rám vár.

Mennék, sietnék hozzá én,
 átkelnék élet és halál misztikus vizén,
 de nem tehetem!

Lelkemet már rég az ördögnek adtam,
 cserébe nem nagy juttatást kaptam,
 csak néhány boszorkányt.

BECK ZOLTÁN

SZERELMES VERS

Arcod pírja, fénylő szemed
 Küldi felém szerelmedet.
 Szíved dobog: párom lehetsz?
 Mást érezve nem is kedvelsz.

Teljes lényed rám, ha derül,
 Örök jókedv el nem kerül.
 Megszületett szép szerelmed,
 Mely magadhoz közel enged?

Mert ha engem át-megölelsz,
 Magadban is kedvet növelsz.
 És ha mindig egymást várjuk,
 Boldogságunk megtaláljuk!

BOZÓ PATRIK**VALAMI MOTOZ**

valami motoz már a szélfúttá hegyeken túl,
 a szobában, melybe csak a kulcslyukon át nézhetek,
 közeledik a jelenbe.
 libbenő hajába por vegyül,
 feje kissé oldalra billen, mosolyog,
 könnyen lép, hogy a homokot se sértse fel,
 a láthatatlant mégis betölti.
 szeme tűz, szája Hold,
 indigó-szemű császárnőnek dobol a világ.
 úgy hiszem,
 országa sivatag, melyben barbár szolgák fölött
 lenge fátyolban, édes szívével uralkodik.
 olykor, ha táncol, ruhái virtusba szállnak a lenyugvó
 Nap görög szabású felhőivel.
 jön.
 s remélem, ha szívét már elraboltam, barbárjai kéjt
 lehelnek csupán.
 s országaink megmaradnak.

Dr. SELÉNDY BALÁZS**NAGYTESTŰ****(Szeresd felebarátodat, mint...)**

Nagytestű, vidám Békességet
 kívánok!
 Aszkéta-sovány magunk igaza
 keresi, de nem találja helyét,
 mint mocsári lidércfény libeg
 zombékról zombékra...
 Az én szemem színe...
 de sok van belőlem,
 ahogyan sok van
 a gorillaként
 melldőngető,
 halál-veszélyes féligazságokból is –
 pontosan annyi, ahányan
 ököllet
 fenyegetjük az eget vagy egymást.

A dübörgő lárma hullámai között
 nem halljuk
 a Békességben zúgó,
 mindenkinek szánt
 egyetlen
 Igazság
 megváltóan
 édes
 dallamát.

TEMESI ÉVA**ÖNZÉS**

Nem vagyok felelős senkiért
 És értem sem felelős senki
 Amikor csak én akarok
 El tudok menni.

Én nem gondoskodom senkiről
 Csakis magamnak élek
 Olyan nagyon gyönyörű
 Ez a felelőtlen élet.

Gyerek-nyűg nem ül nyakamon
 Csak saját életemet élem
 Önzően végtelen szabadon
 Úgy ahogyan csak én akarom.

VARGA IMRE LAJOS**SZOMORÚ SZONETT**

In memoriam Kosztolányi Dezső

Most ősz van már, a szép nyarunk tovatűnt.
 A gesztenye lombja vörös, mint a láng.
 Lányarc pirul így, váratlan csók után,
 emlékét őrzi még megfáradt szemünk.

A meszes szív egyre küszködik, kihagy,
 rossz ereinkben lustán kering a vér,
 s mind közelebb jön végzetünk, a sír,
 hol szűz álmaink felejtí már az agy.

Mert ellene nem véd se páncél, se kard,
 se hit, se ima, és nem kell, hogy akard!
 Nem óv meg tőle se anya, se gyermek,

s mint a gyöngy, szoros kagylóba zárva,
 a mélyben várunk új feltámadásra,
 ha kürtje zendül majd a hírnököknek.

Révész Gábor: Perspektíva

MAGYAR ANDRÁS**SEGÍTSÉG!**

Tükörből rémes koponya bámul.
Szemgödréből két alagút tátog.
Nézem kövülten. Agyam elkábul.
Rá kell döbbenjek, hogy fog az átok.

Makadám s aszfalt néha a párnám.
Én senkivel sem vagyok egyforma.
E rémes korban tengődök árván.
Más vagyok, és nem állok a sorba!

Úgy látszik, lassan hat már a narkó.
Tollpihe-testem lebegni érzem.
Olvad a táj, elzsibbad a tarkó.
Magamat valahogy fölülről nézem.

Link, drogos állat – hallom kábultan,
s mint genny, úgy fröcsköl rám vad utálat.
Nincs jövőm, jelenem, és nem volt múltam.
Testemre béke és nyugalom árad.

Itt fekszem véznán, senki se néz rám.
Két szemem héja vak denevér szárnya.
Perforált vénám vergődik bénán.
Betakar most a nyugalom árnya.

Döglegyek szállnak rám szorgalmasan.
Kóbor kutya friss permetet adhat.
Dióbél-agyam pulzál még lassan,
s fogcsikorgatva körülugathat.

Súlytalan fényként szállok az égbe.
Időtlen térbe remegek végre.
Véget nem érve vergődök vérbe'.
A szívem didereg, megfagy a jégbe.

Segítsetek újra emberré válni,
Közétek ismét visszatalálni!
Nyújtsatok kezét, talán nem késő!
E lehetőség nekem a végső!

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA**A KÖRFORGÁS ÖRÖK**

A körforgás örök, az
ember mulandó,
Madarak énekelnek.

Siratni a változást,
Elvetni, mi szép,
Nem tudni, ki merre megy.

Az örvény elragadó,
Víz alá húzza,
Ki remény után kiált!

Az örvény felemelő,
Felszínre dobja,
Ki egyszer a mélybe szállt.

SZIRJÁK GYÖRGYI**SÍRKÖVEK KÖZÖTT**

Csillámló hótakaró alatt összefutnak az utak,
süvítő hideg szél borzolja barázdált hátukat,
nyomok sem látszanak, elfújja a szél,
megfagyott hó alatt csak a remény él.
Az út végén kopasz fa karolja az eget,
alatta rongyosan egy koldus kéreget,
ilyen zord időben senki nem jár arra,
így szegény embernek üres marad marka.
Szakálla mellig ér, bajusza pödörve,
reszketve bújik meg egy nyirkos gödörbe,
amint rongyba tekert lába neszez a havon,
nyomában ott lohol az örült fájdalom.
Gyógyír testének a kenyér penésszel,
falja, hisz feléje nagy úr a kényszer,
a gyermeki mosoly is a homályba vész el,
hol lopni is csak a gazdag merészel.
Csillagok fénye fázósan kuporog a nyurga fán,
gyöngykönnyét fűzi ágakra a holdsugár,
libben az álom, a lélek hosszú útra kél,
sírkövek között tovaoson a fagyos szél.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)

Metsző északi
csípi a bokrok szemét,
könnyük kezemen.

Révészné Bogdán Jolán alkotása

KREISCHER KORNÉLIA

TÉLI MERENGÉS

Kandalló duruzsol, szikrácska pattog,
tűztáncot lejt a lángleányka,
vörösén izzik háttérben a samott.
Idilli kép, meleg szobában
Emlékek úsznak ringó gondolában.

Jégvirágos ablaknál állva nézem,
ahogy fehér lepel borul a tájra.
Etetőben lakmároz két kis cinke,
hópihe libben fenyőágra.

Kövér pelyheket kavar a szél,
mintha vattapamacsokat fújna.
A hó már kutyám hasáig ér,
lábnyomait is régen befújta.

Nézem a szűz fehér szépséget.
Párkányomon őszapóhad csipeget.
Rebbennek hirtelen, mert megérkezett
egy éhenkórász szencinkesereg.

Tél van. Kint hideg, bent jó meleg.
Olyan, mintha állna az idő.
E szépségbe belemerevedek.
Múlt emlékei jönnek, tűnik a jövő.

Duruzsol a kandalló andalítón.
Láng táncol, parázs-szikra széled.
a platnin sült alma illatát érzem,
s vele gyermekkoromat idézem.

Gyönyörű télesték, Ópapa mesélt.
Széjjátva hallgattuk, hozzábújva.
Hogyan épült a gombosi Duna-híd
kilencszáztízben. Mesélte újra s újra.

Milyen farkaskalandot éltek meg,
hogyan menekültek kilencszázhuszban
Ungvárról Máramarosra menet,
Hallgattuk remegve, mi, gyerekek.

Jönne még számtalan emlékkép elő,
de zavarón cseng a ma. Telefon.
Valós jelenembe visszazökkenek,
az emlékezést nem folytathatom.

Tört a varázs. Ölel a realitás.
Kint hideg van, bent kandalló-meleg.
Szépséges tél! Mintha állna az idő,
már szélnek engedve az emlékeket.

WEGENAST RÓBERT

VIA DOLOROSA

V.

Utánam jöttök-e mind
A sötétillatú hegyre,
Hol felvert galambraj
Bukdácsol,
Csapong
Az olajfák alatt.
És a perc,
Az óra,
Az élet
Egyaránt múlik,
Míg halálraítéltek leszünk
Mindannyian.

VI.

Magam vagyok
Az olajfaillatú
Utolsó éjen.
Köröttem halódik
Minden élő.
Haldoklik a fű,
Az olajfa virága,
Az éjhívó fülemüle,
És haldoklik az alvó ember.

Atyám,
Én félek,
Mert elárulsz,
Elhagysz,
Velem pusztulsz.
Talán
Nincs újabb élet,
Mit ígértél,
A halál,
Mely itt van,
Tudom már,
Nem a kezdet,
Hanem maga a cél.

Révészné Bogdán Jolán alkotása

NOVÁKOVICSNÉ TÓTH ICA

ÓDON BÉRHÁZ

Belső udvar. Régi ház.
 Bérházban egy bérlakás.
 Kövér ajtó, sovány ablak,
 szoba-konyha lehet csak,
 lent a mélyben,
 pince fölött
 a földszinten.
 Itt örök háziúr a homály,
 ritka, eltévedt vendég
 a napsugár,
 ide a zaj is pihenni jár.
 Ajtó mellett karosszék.
 Kiszolgált, öreg vénség,
 megöszült már ez is rég,
 kong benne az üresség.
 Hát gazdája hol lehet?
 A kérdésre nincs felelet.
 Bezárt szájak a falak,
 őrzik mélyen titkukat.
 S a csend?
 Az sem felel,
 siketnémán csak nézeget.

VOTIN JÓZSEF

TALÁN

Talán igen, talán nem:
 labirintus az életem.
 Erre kell mennem?

– talán igaz, talán nem.

Meddig kell még keresnem?
 Lehet, hogy már elvesztem?
 Vagy eltévedtem?

– talán igen, talán nem.

– Szabad-e bármit kérdezni?
 – Lehet-e bármit elhinni?

– talán igen, talán nem.

Mit látok a szemedben?
 Szabad téged szeretnem?

– talán igen, talán nem.

PETRIK ISTVÁN

ELSIVATAGOSODÁS

Büszkeség!
 Maradt még belőled?
 Vagy csak a makacsság dalol
 hattyúéneket?
 Visszanézek,
 s nem látom már
 csak az egyedül küzdött
 baljós éveket.
 Viharmadár szállt
 szép, derűs egemre.
 A hullámok hangja
 mindent eltemet....
 Hiába kapáltam,
 a gaz már benőtte
 hajdanvolt híres,
 csodás kertemet.
 Az voltam. Oázis....
 De kiszáradt a pálma....
 Sivatagba hajlott
 ifjúságom álma.
 Csak a dúnék nőnek.
 Elveszett világom.
 Bármerre is nézek,
 a világ végét látom...
 Hová bújt a forrás?
 Hol a tisztasága?
 Mért nem száll a madár
 a korhadó ágra?
 Karavánom nyomát
 a homok befedte....
 Sivatagi szelek
 kacagnak felette.

Révész Gábor: Virágcsokor

HABOS LÁSZLÓ

GYERTYALÁNGBAN

a történelem
 még őriz vizen járt lábnyomot
 a kereszt
 gólgotai magánya súlytalan
 a termés
 még jó földben sem százszoros
 a harcban
 sóhajjá halkul a lélek hangja
 a tövis
 még sebet ejt kérges lelkeken
 a csipkebokorban
 lángol szívnek rejtett aranya
 a csókban
 még felizzik a féltett szerelem
 a könyvnek
 hiányzik az utolsó lapja
 a remény
 még várja a fehér galambot
 a hit
 a szögesdróton cafatokra szakad
 a halottat
 még elbúcsúztatja lány harangszó
 a titok
 megfejtése ma megint elmarad
 a holnap
 még felcsatolja megkopott saruját
 a bűnbánatra
 nem maradnak őszinte szavak
 a pillanat
 már kitárja végtelennek kapuját
 de a fény
 a gyertyalángban itt marad.

Révész Gábor: Tüzes pirkadat

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

GYERMEKKOR

Ki nem mondott gondolatok
 súlya
 üli meg a csendet,
 zsibbadt
 gyönyörűséggel
 bámulom a kertet.
 Roggyant épületek,
 omladozó falak,
 felvert gyomos kertrész
 őrzi most a múltat.
 Ezer porszem táncol
 szikrázva a léghen,
 fátylat borít óvón,
 és belepi szánón
 múltat és emléket.
 Volt egy cseresznyefa,
 épp felért
 az égig,
 boldog kisgyermekként
 azt hittem, a felső ág
 már felhőket érint.
 Elbújtam a csendben,
 zizgó levelekben,
 velem volt egy könyvem.
 Olvastam és álmodtam,
 szerettem a csendet,
 a fák felett elhúzó
 gyolcsfehér felhőket.
 Nénémnél nyaraltam,
 volt két öccs és bátyus,
 bármennyire elbújtam,
 ismerték a fát is.
 Mivé lettél,
 szép gyermekkor,
 hová tűnt a bájad?
 hová tűnt a kedves kis kert,
 hová tűnt a házad?
 Fanyar avar
 illata száll,
 nincs meg már a kert sem.
 A házból is romhalmaz lett,
 a nyaraktól emlék,
 őrzöm szívem kis zugában,
 s arra jártam nemrég.

MÓCZÁR CSABA

ÜNNEP UTÁN

Túl a varázson
 elmúltott a Karácsony.
 Túl a varázson...
 látom fáradt Anyámon,
 a dísztelen faágon
 és a könnyebb magányon,
 elmúltott a karácsony.

Ha egyszer tűz lehetnék

Ha egyszer tűz lehetnék,
 Vörös, sárga, téboly-kék,
 Láncaimat letépve üvöltenék,
 A falak úgy hamvadnának, akár a lepkék.
 Rohannék vak fürgetegben,
 Eget-földet borító végítéletben,
 S a Pusztítás elemi erejének
 Minden haragvó istenével mondanék búcsút nektek.
 Ha egyszer tűz lehetnék,
 Vörös, sárga, szelíden kék,
 Tűzhely odújában lagnék,
 S lennék fáradt vándornak a menedék.
 Világítanék békés fényvel,
 Csak akkor égnék, hogyha kell,
 Építő erőm adnám a munkához,
 Tenném a dolgom, az idő bármit is hoz.
 Ha egyszer tűz lehetnék,
 Zsarátnokban bűvő parázs-erecskék,
 Meglehet, csöndesen kihunynék,
 Nem maradna utánam semmi emlék.
 Hamum helyén fák és fű nőne,
 Ciripelne rajt milliomm bogár s szöcske,
 Legelne testemből a nemes vad,
 És a sírom fölött mindenki jól aludhat.
 De tűz nem lehetek.
 Vörös, sárga, kék fergeteg,
 Se bömbölő orkán;
 Nem bír meg a főzőállvány.
 Letépném láncaim, ó, igen!
 Segítenék vagy tombolnék részegen...
 Ám más élet adatott nekem,
 S a más máshogy kell élnem.

Szatmári Kristóf
 Arany János Általános Iskola és Gimnázium
 Százhalombatta

Szeptember

Ezerzöld színű tenger.
 Néhány háztető-sziget.
 A távolság kék ködéből
 a honvágy integet.
 Kiszáradt már a pusztá.
 Búcsúzó fecskepár.
 Szeptember őszét sírja
 a megsárgult határ.
 Szilvát aszal a napfény.
 A levél új színt kutat.
 Szomorú fűzfák nézik
 a vízmosta lábukat.
 Ébred a hajnal csendje.
 Néhány túlélő virág
 unottan játszik a széllal.
 Most ilyen a vidék-világ.....

Metzger Soma
 Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakképző Iskola
 Budapest

Fény

„Este az utcai neonfény bevilágított az ablakomon, és az ágyban fekvé néztem az átsuhanó árnyképeket a falon...”
 Milyen különös. Az ember azt hinné, hogy álmodik. Egy rossz történet, amely agyadban élősködik, és nem hagy nyugodni. Álom, amelyből reggel, mikor megszólal a kakas, s a Nap csiklandozza arcod, lekúszik a talpadig, s ott elveszik. Kiszakadsz, és elfelejted. Csak arra emlékszel, hogy szép volt. Szép volt, mert mélyen aludtál, s közben vért izzadtál, sikítottál.
 Felszisszentem. Merengésemből a hideg, mocskos padló ébresztett. Lecsúsztam a fekhelyemről. A vacsorám maradékában landoltam, amit már megrágtak a patkányok. Felnéztem. A cella ablakán beáradt a Holdfény. Mosolygott, de szeméből záporoztak a könnyek. Lecsorogtak a hideg kőfalra, egyenesen rám. Kezdtém megszokni, minden éjjel ilyen átlátszó, idegesítő. Azt hiszi, tudja, ki vagyok. Pedig engem nem ismer senki. Még én sem önmagam. Lelkem, akár a piramis, de sosem találom meg a múmiát benne. Legyintek, és visszamászom őrhelyemre, a priccsemre. A zsákot, amely párnám és fejfedelmi takaróm is, most magamra húzom. Üvölteni akarok, de már beszélni sem tudok. Megszoktam, hogy csak én vagyok néma, mert zajos lakótársaim folyton hangos cincogással kommunikálnak. Ők még tudnak fecsegni, zizegni, suttogni, ordítani. Jó nekik. Rápillantok a szemközti kövekre. Ott van a naptáram. Felkelek, és végigsimítom Januárt, Februárt, a Karácsonyt, a Napokat, a Hónapokat. Két, három vagy talán már több száz Éve is itt vagyok. Nem tudom. Az időérzésem cserbenhagyott.
 Egyedül állok az ablaknál. Kedélyesen rám nevet a Hold. Összeesek.

Szigetvári Zsófia Petra
 ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium
 Budapest

Fáj

Nem szép dolog, ha valaki,
 mint valami
 árny lopózkodik, férkőzik a közeledbe,
 s szavaival behálózta tested, lelked,
 Fáj.
 Te mit sem sejtve állod a sarat,
 de szíved helyén csak egy vérző csonk marad,
 Fáj.
 Mézes-mázás szavai mögött,
 kedves gesztusai között
 megmutatkozik a valódi éne?
 Vagy sosem derül rá a nap igaz fénye?
 Te, mint leendő áldozat, kedélyesen csevegsz vele,
 mondd meg, te sem bízol benne?
 Fáj.
 Hiszen nem tudod, ki rejtőzik e bájos maszk mögött,
 Mindenek fölött,
 nem mond igazat,
 s örökre egy hazug ember marad.

Sápi Luca
 Arany János Általános Iskola és Gimnázium
 Százhalombatta

HAIKU, HAIBUN, HAIGA, WAKA, TANKA, Renga

Téma: Tél**Barabás Irén:**

Fagyott némaság
nyeli a havas csendet,
tűzszagú magány.

Csikorgó tél van,
behavazott patak zúg,
áttör a hegyen.

Ünnepillat száll,
burkot sző a csend fölém.
Csillag tetején.

Barna Júlia:

a tél ezüsstel
hímzett dermedt pillanat
vágy-szünetjel fagy

ezüstbuborék
a csend-hullám törtrésze
perc-fényessége

a fény gyöngyei
hova gurulnak mikor
jönnek az árnyak?

Fazekas Major Gizella:

Hó van, ropogós,
itt van a tél, kopogós.
Hajrá, szánkózók!

Árva kisgyerek
elesetten didereg.
Nyíljon meg szíved!

Míg el nem olvad,
nézd a csipkés hópolyhet,
mely vízcseppet hagy.

Habos László:

Fényes csillag hív
éjjeli áldozásra.
Követem léptem.

Feldíszített fán
gyermekmosoly hintázik
ezüstös díszén.

Hópihére írt
szép szerelmes üzenet
csillog lányarcon.

Kreischer-Ruszin Kornélia:

Hóbunda-súlytól
hajlanak alvó ágak.
Reccsenve halnak.

Zimankó űzi
erdő éhező vadját.
Keselyűk várnak.

Pillámra tévedt
hópehely vízcseppé vált.
Mégkönnyeztetett.

Pergel Antal:

Hideg, téli táj
megint kedvemem rontja.
Farkasok járnak.

Őszi fákra tél
zúzmarafátylat borít.
Szél emelgeti.

Rosszkedvem nyara
forrón égeti lelkem.
Távol téli táj.

Szabó Aida (Jampa drolma):

Szürke menny megnyílt
hómadarak játszanak.
Álmodat lát a föld.

Fák sikítanak,
karjaik kapaszkodnak
színtelenségbe.

Kócos reggelen
didergő faág kopog
deres ajtómon.

Temesi Éva:

Nagyon hideg van,
esik a hó, fúj a szél,
lapátolni kell.

Jaj, megint fázom,
mert most tél van, hideg tél,
most meglepődtél?

Tavasz, nyár, ősz, tél,
és az idő körbeér.
Már ráérezte?

KOVÁCS F. ISTVÁN

ÁRVÁK

Itt Kanadában sokkal keményebbek a telek, de a többi évszak hasonló, mint odahaza. Most június elején is ugyanolyan kellemes az alkony, mint annak idején Nagymaroson, ahol anyámékkal éltem. Kinn ülök az aprócska faház verandáján. Beary, az alaszakai malamut mellettem szunyókál, én pedig hallgatom a rigókat, verebeket, és nézem a szememnek oly kedves füsti fecskék csapongását. A város morgása csak távolról hallatszik, puhán, mint valamiféle félálomban heverő nagy ragadozóé, mely a hatalmas platánok, kecses nyírfák, vörös cédrusok és juharfák alatti bokrok közt pihen.

Ötven éve élek itt egyedül. Amikor negyvenhat tavaszán egy Hamburgból kifutó hajóval megérkeztem, nem reméltem, hogy néhány hét alatt megtalálom a helyem. Szerencsém volt! Addigra már elkezdődött a hozzám hasonló, menekült magyarok önszerveződése, akik tíz nap után munkához segítettek egy drótfonatokat gyártó kerítésüzemben, hol egy hét sem telt el, amikor megismerkedtem a nálam tíz évvel idősebb Charottal. Kedves arcú, madárcsontú teremtés volt, jól beszélt angolul és franciául is, de a magyar túl kemény diónak bizonyult számára, így nekem kellett elkezdenem nyelvet, azaz nyelveket tanulni.

A francia asszony befogadott, s bár szerelem nem gyúlt lángra közöttünk – neki is inkább biztonságra volt szüksége, akárcsak nekem –, jól megvoltunk tízéves fiával hármásban. Nyolc hosszú évig éltünk így, amíg a fiú felnőtt, és már halottnak vélt, dúsgazdaggá lett apja értük jött Alaszkából, s elvitte őket délre, a Niagarán túlra. Charlotte utolsó kedvességként otthagya nekem a házát meg az öreg autót, mellyel együtt jártunk dolgozni, kirándulni.

Eleinte nehezen viseltem az egyedüllétet, aztán lassanként ráébredtem előnyeire. Magányos nem lettem, mert a környékbeli tanyák párszáz méternyire feküdtek egymástól, s legtöbbször kanadai-magyar családok éltek. Lényegében ma is így van ez, tetézve azzal, hogy ötvenhat után tovább gyarapodott a kolónia népessége. Egyébként is szerettem ezeket a magányos csendes alkonyokat, harmatos hajnalokat, sőt még a méteres havakat és a húsz- harminc fokos hideget is, amikor Beary igazán jól érezte magát.

Magyarországhoz, a hazai tájhoz fűződő nosztalgián kívül, nem kötött semmi. Apámat elvitte a tüdőbaj, anyám pedig utánahalt. Egyedüli gyerekként kilencévesen anyai nagybátyámra maradtam, aki pékmester volt Esztergomban. Kitanultam nála a mesterséget, de tizenkilenc éves koromban rábeszélte, hogy vonuljak be önként „a haza védelmére”. Persze, így házunkba a lánya költözhetett be népes családjával. Nem nehezteltem emiatt rájuk, valahogy nem tudtam igazán sem szeretni, sem gyűlölni senkit, mióta anyám meghalt.

1944 tavaszát írtuk, a németek megszállták az országot, a szovjet hadsereg a Kárpátokhoz közeledett, én pedig a belső rendfenntartó erők katonájaként kaptam meg kiképzésemet Komáromban. Mindez eszembe jutott most, ezen a júniusi estén, amikor egy könyvvel a kezemben üldögélve itt, Kanadában elborított a múlt.

Bár sok éve nyugdíjasként éltem, időm lett volna bőven, de a könyvek valahogy sosem érdekeltek. Ám tegnap este vendégül láttam egy fiatal magyar színészt, aki néhány társával előadói körúton járt Kanadában, s ennek során a mi kolóniánkat is meglátogatták. A közösségi házban tartottak műsoros estet, énekeltek, verseket mondtak, kabarétréfákat adtak elő. Ekkor történt, hogy a fiú mély átéléssel egy olyan verset olvasott fel, melyet többen megkönnyeztek, s az én szívemet is megérintette. „Nem tudhatom” – ez volt a címe, és miközben hallgattam, lelkemben felébredt egy furcsa nyugtalanító érzés, melyet akkor, 1944-ben erőszakkal eltemettem.

A műsor után – mintha valami ismeretlen erő irányított volna – megkerestem a férfit, és meghívtam ide a házamba beszélgetni. Ezt a könyvet hozta magával ajándékba, melyet szó nélkül letett az asztalra. Amikor a borítón lévő, csaknem életnagyságú arcképre pillantottam, hirtelen összerándult a gyomrom, és kértem a színészt, beszéljen nekem a költőről. A dús hullámos haj, magas homlok, a beesett arc, a határozott vonalú orr és a fényképről is különös mélységet sugárzó tekintet kétséget sem hagyott bennem: találkoztam ezzel az emberrel!

Vendégem elmesélte, hogy a költő félárvának született, mert édesanyja és ikertestvére meghalt az ő születésekor. Édesapja akkor hunyt el, amikor a fiú éppen csak betöltötte a tizenkettőt. A család – bár nem volt ortodox – a zsidó felekezethez tartozott, és annak ellenére, hogy maga a fiatalember felnőtt korában kikeresztelkedett, származása tragikusan meghatározta sorsát. Mindössze harmincöt éves volt, amikor mindmáig rejtélyes körülmények között Abda határában magyar keretlegények munkaszolgálatos társaival együtt valószínűleg kivégezték.

Ahogy a színész beszélt, én elcsendesedve hallgattam. Attól kezdve, hogy a falu nevét kiejtette, egyetlen szavára sem figyeltem már, csak ez a szó dobolt fülemben: Abda, Abda, Abda... Látszólagos érdektelenségemet észrevehette, mert rövid idő után elköszönt, s magamra hagyott. És a keserű, borzalmas emlékek nem tárták tovább a rabságot! Kiszabadultak, körülvettek, ordítottak és suttogtak, szorongatták öreg szívemet, s mintha belülről ökölrel verték volna koponyámat. Láttam, hallottam, éreztem, amint azon a november eleji napon Szentkirályszabadjáról elindultunk át a Bakonyon Győr felé. Szürke, barátságtalan idő volt, apró szemű eső esett, ahogy átevíckéltünk a Séd patakon, és alkonyattájt leereszkedtünk a Cuha völgyébe. Öten voltunk katonák meg a karpaszományos őrmester, aki szinte végig káromkodott, amint csúszkáltunk az agyagos, sziklás talajon. Szidta a huszonöt munkaszolgálatost, szidta az időjárást és persze bennünket.

Dudar mellett egy majorság pajtájában éjszakáztunk, majd hajnalban mentünk tovább. Az eső változatlanul esett, mindössze az törte meg az egyhangúságot, hogy lassan kijutottunk az erdős, hegyes terepről, és egy sáros kocsíut mentén a nyílt mezőn északnyugatnak fordultunk. Foglyaink egyre lassabban vánszorogtak, én voltam a sereghajtó, mind gyakrabban kellett hol egyiket, hol másikat ösztökélnem. Eleinte felsegítettem őket, de utóbb a karpaszományos észrevette, és rám ripakodott, hogy nem vagyok „szárazdajka”!

– Aki nem tud tempót tartani, itt marad – mondta mereven a szemembe nézve. – Megértetted, fiam?! – Tétován bólintottam, de nem igazán tudtam, mit akar ezzel. Itt hagyjuk talán a mezőn vagy mi? – gondoltam. Aztán mentem tovább, és csak később értettem meg, mit is jelentenek az altiszt szavai. Már negyedik napja vonszoltuk magunkat, amikor Nagyigmánd után egyszerre hárman is leültek egy erdei út szélére, és semmiképp nem tudtam beléjük lelket verni. Az őrmester megint hátrajött, és miután jól kiszitkozódta magát, előreküldött a többiek után. Hát ekkor kaptam észbe, mit is akart a minap mondani! A három tompa dörrenés adta meg a választ, amit a hátam mögül hallottam. Nem néztem vissza, inkább futva igyekeztem utolérni a maradék huszonkét foglyot. Az altiszt, amikor elment mellettem, csak rám nézett, semmit nem szólt, én meg visszanyeltem a hányingeremet, és caplattunk tovább.

Másfél napra rá Győrbe érkeztünk, és azt reméltem, itt végre megszabadulhatunk a muszosoktól. Ehelyett szinte azonnal légítamadás érte a várost, és erőnkhez mérten hanyatt-homlok siettünk kifelé a házak közül. Foglyaink ekkorra már mind nagyon legyengültek, legtöbbjüknek orvos kellett volna, de a bombázás miatt mindenhol elzavartak bennünket. Folytattuk hát kálváriánkat nyugat felé, a Rábca töltése mellett.

Másnap reggel néztem először a költő szemébe, aki stepelt szürke kabátjában úgy nézett ki, mint egy agyonázott veréb. Akkor persze nem tudtam, hogy kicsoda ez az ember, csak azt, hogy a pihenő után nem képes lábra állni. Tompa tekintettel, egykedvűen nézett fel rám nagy barna szemével, és amikor ordítani kezdtem, hogy álljon fel, csak lehajtotta a fejét. Szerencsére az őrmester éppen egy csapat lovast fogadott, kiknek élén kivörösödött képű alezredes beszélt hozzá gesztikulálva, majd a két másik tiszttel együtt tovább lovagoltak, de egy fogatot, mely mögöttük érkezett, otthagytak kíséretül. Örültem a szekérnek, arra gondoltam, hogy a járóképteleneket majd felrakhatjuk rá, de hamar kiderült, erről szó sem lehet! Mindenkinek gyalogolnia kell! Mindenkinek! Ameddig bír! A szürke kabátost addigra talpra állították, és két társa támogatta, vagy inkább cipelte, ahogy tudta. Két órán át bírták... Ekkor a töltés befordult az ártéri fák közé, ahonnan – úgy fél kilométernyire – már felsejlettek Abda házai. A karpaszományos pihenőt rendelt el. A kiszáradt, gazzal benőtt kubikgödrök mellett a foglyok azonnal leültek, minket pedig magához rendelt. A szekér mellett elhaladva láttam meg, hogy oldalában néhány marék széna tetején ásók és lapátok hevernek, s ettől szörnyű előérzetem támadt, mert eszembe juttatták azt a

minapi három lövést.

Az őrmester szokatlanul szűkszavú volt.

– Számukra vége az útnak – intett fejével a foglyok felé –, az alezredes úr parancsa! Társaimmal sápadtan néztünk egymásra, aztán a bakancsunk orrára. Engem leghátulra küldtek megint. Oda, ahol a szürkekabátos hevert. Remegett a kezem, amikor kicsatoltam a pisztolytáskát. Addigra az őrmester már sorba rendezte és letérdeltette őket, arccal a gödör felé.

Ő volt az első a sor végéről.

– Hajtsa le a gallérját – szóltam rá bizonytalanul, amikor előlről eldőrdültek az első lövések. Erre visszanezett, arcán egy fura félmosoly suhant át.

– Nehogy elhibázd! – sóhajtott, és megadóan előrehajolt.

Mint ahogy akkor, most is a pisztolyért nyúlok, mely immár előttem hever az asztalon. A gondosan őrzgetett kéreg hatvan év után, tegnap óta végleg lehámlott lelkemről. Az emlékek sűrű fekete masszaként, bűzősen fojtotgatnak, és tudom, másként nem szabadulhatok tőlük...

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

A BAKANCS

Helmut 18 éves volt, és most nagyon félt. Alacsony, apró csontú fiú, inas, fiatal testén átizzadt a katonakabát alatt az ing, pedig mínusz 10 fok volt. Főként az volt a baj, hogy percek alatt elszakadt szakaszától, és a falu kacsaringós, ismeretlen utcáiban egyetlen tájékozódási pontja a katolikus templom. Lassan, óvatosan körbe tekintgetve lépkedett, de senkit nem látott az utcán. A falu lakói féltek, vagy a romos házakból már kiköltöztek.

A templom kertje jó búvóhelynek látszott, arra gondolt, hogy talán ott vannak már bajtársai is.

Az izgalom miatt arca kipirosodott, de nem fázott, kényelmes, meleg bakancsa halkan surrogott a falu utcáján simára kopott, nagyméretű bazaltköveken. Az utca egyik oldalán kétméteres a házak, kertek közötti szintkülönbség, másik oldalon balra a főútra merőlegesen, keskeny utca nyílt, melybe még nem látott be, mert a sarkon nagy, sátortetős ház állt. Egy kicsit emlékeztette nagypapája falujára, a falu központjára. Elgondolkodott, aztán felvillant a középiskola záró báljának tánca. Hilda kicsi kezének sima bőre, illatos haja, ahogy tánc közben az arca elé lebbent, és most már nagyon bánta, hogy nem merte megcsókolni, mikor hazakísérte. Azt sem merte megmondani neki, hogy besorozták, és két nap múlva indul, ki tudja, hova. Belekapaszkodott ezekbe a képekbe, hiszen most fegyverén és hitén kívül csak az emlékeire számíthatott. Puskáját azért készenlétbe helyezte, és óvatosan tovább haladt.

A kis köz a Dunához vezetett, egy zsákutca, melynek túlsó végén csak gyalogosan lehetett közlekedni. Ott tizenöt lépcső vezetett le a folyópartot kísérő főútra és a komphoz, melyen békés időkben a Csepel-szigetre lehetett átkelni.

1944. december ötödikén hajnalban a 46. szovjet hadsereg egyik szakasza, miután áthajózott a Dunán, Ercsi központja felé igyekezett. Vaszilij újonc volt a seregben, a harmadik hullámban sorozták be. Türelmetlen, heves természetű, de jó kötésű, igazi katonának való fiú Ukrajna keleti részéről. Szeretett mindenben az első lenni, de nehezen tűrte a katonai fegyelmet. Korán árva lett, két másik testvérével együtt nagybátyja fogadta be őket, ott dolgoztak vele a falu határában lévő kolhozban. Most is élen haladt a kis utcában, a Csepel-szigetről szétlőtt tornyú katolikus templom volt az irány.

Odaértek a kereszteződéshez, a sarkon lévő, sárga, nagy házhoz. És ekkor Helmut és Vaszilij szembenézett egymással, rövid ideig megbénulva, majd mindkettő egyszerre lőtt készenlétbe helyezett puskájából. Két világ két képviselője, országuk értelmetlen háborújában egyszerre zuhantak a földre. Vaszilijt bajtársai felnyalábolták, és pillanatok alatt eltűntek vele a következő kereszteződésben.

A lövések után előmerészkedő néhány lakos látta, hogy Helmut holttestét visszaérkező bajtársai a domboldalba temették el álmaival, emlékeivel, puskájával, meg nem élt jövőjével együtt.

A német kiskatonáról suttogva beszéltek a faluban az öregasszonyok, de ahogy telt az idő, már senki sem hitt nekik, míg 2013-ban, egy útépítési földmunka után négy évvel, kibukkant a meglazított földből a domboldalt borító sűrű fű közül egy német katonai bakancs orra.

Révészné Bogdán Jolán alkotása

RINYAI LÁSZLÓ

A SZŐLŐT TERMŐ DIÓFA ÉRDEN

– Ilyet még Micsurin se tudott kitalálni! – kiáltott fel Kovács Tibor telektulajdonos, amikor egy őszi napon ki talált végre jutni a telkére a Nagyvárosból.

De mi volt az, amit még a nagy szovjet természettudós se lett volna képes produkálni (aki több mint 300 növényfajta nemesezt, elmélete szerint a megváltoztatott környezet új tulajdonságok kifejlődéséhez vezet a növényekben).

Szőlőfürtök lógtak a diófán.

Szép, nagy, tömött szőlőfürtök csüngtek le a diófáról, mint karácsonyfadíszek a közelgő ünnep tiszteletére.

A fa a tárolóépület (sufni) előtt áll.

Megvan harmincéves, lombkoronája olyan széles, mint a gyökérzete, mindegyik átnyúlik a szomszédba. (De szerencsére, nem ül az ágán filemile.)

Alatta egy régi lugas dróttjai lengenek árván, amikor a szél fúj. Nincsenek rákötözve szőlővesszők rafiával (vagy madzaggal), sőt még kacsok sem tekeredtek rá.

A szőlőtöke igen szívós volt, nem száradt ki. Egyik vesszeje majdnem karvastagságúvá kérgesedett, átfutott keresztben a két lugasdróton.

Kovács Tibor meg is becsülte, öntözte, amikor csak ki tudott jönni Pestről. A töke meghálálta, kövidinka színű gyümölcsöt adott évről évre. (Kovácsnak persze fogalma sincs, hogy milyen fajta.)

Egyik tavasszal észrevette ugyan, hogy a töke meglódult, rohamosan növekszenek a hajtásai, de nem metszette, nem tetézte.

Már csak arra ébredt ősszel, hogy szőlőfürtök lógnak a diófán. Szőlőkacsok kapaszkodtak fel a diófa egyik lehajló ágára.

Ezután a diófáról szüretelt. A szőlővesszők egyre feljebb kúsztak, a következő évben már sámlira kellett állnia, hogy le tudja vágni a fürtöket. Majd rövid kettőslétrára volt szükség, aztán háromméteresre, később fém tolólétrára. De még ez sem volt elég, a vesszők felfutottak pontosan a fa csúcsáig.

Kovács megelégette a dolgot.

Leszüretelés után megfogta a óriáskígyó-vastagságú hajtást, húzta-húzta. Hullottak a fejére a szőlő- és diólevelek, de a vastag vessző alig mozdult el.

Rácsimpaszkodott. Így már lassan elindult a szétterült inda lefelé, de még mindig jó hosszan kígyózott, majdnem a fa tetejéig.

Rákötött a két lábára egy-egy sóskúti mészkőkockát, és így húzta fel magát a karjaival (kötélmászásszerűen). Megindult lefelé a növényinda a kívántnál is nagyobb iramban. A fejére most már nemcsak levelek, hanem leszakadt hajtásrészek is hullottak.

Ám egyszer csak a földre huppant Kovács Tibor, a nehezek-kövek felsértették a lábszárát (utána jó ideig bicegett). A szőlőinda vége ugyanis elszakadt, fenn maradt a fa tetején, a madarak nagy gyönyörűségére (minthogy a telektulajdonos az ottani szőlőfürtöket már nem érte el). Kupac keletkezett a földön, leveles szőlőindákból. Közepén Kovács nyöszörgött. Kovácsnak nincs rafiája, madzaggal pedig nem vessződik.

Fogta hát a szőlőindákat, rátekerte a két lugashuzalra. (Majd kacsokat növeszt a tőke, amelyek szorosán rákapaszkodnak, rátapadnak mindenre, ami alattuk van.)

HORVÁTH LILLA

TÖRTÉNET A NITROGÉNTARTALMÚ SZÉNVEGYÜLETEKRŐL

Ott sétált egymás mellett, büszkén, kecsesen mind a öt nitrogéntartalmú heterociklus: a Piridin, a Pirimidin, a Pirrol, az Imidazol és a Purin. Jobban mondva, hatan voltak, hiszen a Purin kettőnek számított, sziámi iker lévén. Egyik fele kísértetiesen hasonlított a Pirimidinre, míg a másik az Imidazolra.

Hogy testvérek voltak, az nem is volt kétség. A Pirimidin, az Imidazol és a Purin mindenképp, de még a Piridin és a Pirrol is rendkívül hasonlítottak hozzájuk: elvégre mindegyikjük gyűrűs volt, tartalmazott pí-elektron-szextettet és nitrogénatomot.

Az amidok és az aminok nem győzték csodálni őket, ahogy büszkén, nagy léptekkel sétáltak végig az utcán. Bár ők – az amidok és az aminok – is mind tartalmaztak nitrogénatomot, közülük csak keveseknek adatott meg az a csodálatos gyűrű, amit a nitrogéntartalmú heterociklusok birtokoltak.

Csupán az anilin volt az, aki a nitrogéntartalmú heterociklusok közeledtére tüntetően hátat fordított, és boszszankodva, öles léptekkel elsietett. Féltékeny volt a nitrogéntartalmú heterociklusokra, mert úgy vélte, semmivel sem jobb nála, hiszen ő is tartalmaz gyűrűt is, meg nitrogénatomot is. Csupán az volt a különbség, hogy az ő gyűrűjébe nem tartozik bele a nitrogénatom. Az amidok és az aminok ellenben a nitrogéntartalmú heterociklusokat dicsőítették, és őt semmibe vették.

Az anilin, miközben sértetten sétált, minél messzebb a nitrogéntartalmú heterociklusoktól, észre sem vette, milyen veszélyes környékre tévedt. Jobbra-balra gyárépületek magasodtak, tetejükön vastag, szürke füstfellegek törtek a magasba. A gyárak sötét, fenyegető épületeit az apró rácsos ablakok és a falakat elborító mocsokrétég csak még félelmetesebbé tették.

Az anilin menekülni próbált, el a környékről, de már késő volt. Két munkás, akik az egyik gyárépület előtt dohányoztak, hirtelen észrevették őt. Valaha fehér színű munkásruhájukon a szivárvány minden színében foltok éktelenkedtek, ebből az anilin látta, hogy a festékgyárban dolgoznak. Rohanni akart, el, minél messzebb, de már késő volt. A munkások észrevették őt, és elindultak felé. Nem volt ideje elfutni, mert a munkások két oldalról megragadták őt, és erőszakkal bevonszolták a gyárépületbe, hogy felhasználják a festékgyártásnál.

Az anilin hősi halált halt tehát. Halálakor vigasztalhatta volna a tény – melyről azonban sajnálatos módon nem szerzett tudomást –, hogy a nitrogéntartalmú heterociklusokat hamarosan szintén elrabolták a gyógyszergyár munkásai, hogy felhasználják őket mint fantasztikus alapanyagokat munkájukhoz.

Szegény aminok és amidok! Nem volt többé gyűrűs, nitrogént is tartalmazó molekula, akit imádjának.

PERGEL ANTAL

ZUHANÁS

A B-24-es már ledobta a bombákat, amikor végzetes találatot kapott. A repülőgép bal szárnya levált, amitől a géptörzs megállíthatatlan pörgésbe és zuhanásba kezdett. A repülősokeket kísérteties csönd vette körül, csak a levegő suhogását hallották. Hatalmas erő akadályozta meg, hogy a személyzet ejtőernyővel elhagyja a gépet. A tíz fiatalember halálra váltan készült a földet érésre. Múltak a másodpercek, miközben a gép mind nagyobb sebességgel zuhant. Már csak ezer méter, már csak ötszáz a becspódásig. Szemük előtt kavarohtak a fények. Csak az a borzalmas, sivító hang hallatszott, ahogy a géproncs a levegőt súrolta. Egyikük sem tudott megszólalni, szívüket jeges félelem szorította. Egymás tekintetét keresték, de szemükben csak a halálfélelem látszott. A folyó szalagja egyre szélesebb lett alattuk, úgy tűnt, hogy a gép egyenesen belezuhan. Talán van még remény a túlélésre! A vízbecsapódás előtti pillanatokban a repülő zuhanása mintha lelassult volna. Lassított felvételnak tűnt, ahogy a fémtest a folyó felé tartott. A toronylövész hatalmas erőfeszítéssel kiugrott a gépből. Vízbeeséskor rettenetes ütést érzett, a fájdalom egész testét átjárta. A víz körülvette, elborította. Még hallotta a vízbe zuhant gép iszonyatos csattanását, de fülében már ott neszegett a folyó. A víz beszélt hozzá, locsogott, csattogott, bugyborékol. Egy pillanatra a felszínre került. Látta a közeli partot, s a süllyedő repülőgépet. Jó úszó volt, de kezei és lábai nem engedelmeskedtek. Amikor elmerült, újra a folyó hangjait hallotta. Szeme előtt gyermekkorának képei perregtek, Massachusetts tájai, Norfolk kertjei, az elhagyott barátok. Menekülni akart, de a folyó nem eresztette. Amikor ismét földobta a víz, már tudta, hogy nem számíthat kegyelemre. Még látta a víz fodrozódását, majd elmerült a puha sötétségbe.

Öt nappal később az ercsi Duna-zakaszon pilótaruhás holttestet vetett partra a víz. Nyakában még ott volt a légzőkészülék gumimaszkja. A vizsgálat szerint az amerikai repülő halálát végtagtörések és vízbefulladás okozta. Azonosító céduláján egy név és egy szám volt olvasható: Richard H. Wolker őrmester, 31299906.

Révész Gábor: Bukott angyal

SZABÓ I. VALÉRIA

SZTEFANOSZ LÁNYA

Arcukat jóleső élvezettel napoztatva a melengető áprilisi napfényben, Krisztina és a két görög lány a fakorlátnak támaszkodott, és a flamingókat nézte. A kecses fehér madarak, mint kényelmes fészekben, úgy szundikáltak valószínűtlenül vékony pipaszárlábukon, ráadásul csak az egyiket, mert a másikat maguk alá húzva dús tollazatukba rejtették.

Kriszta lopva az őket fényképező Mariára pillantott, és a gyerekkori fotókról ismerős vonásait fürkészte. Felidézte az egyik régi, kicsit homályos képet, amelyen férfiak és nők, öltözetükből ítélve turisták és helybéliek, táncoltak a szabadban, köztük az akkor még kislány Maria is, vastag, fekete keretes szemüvegben. Ebben a faluban, amelyen Sztefanosz, Maria apja angolul mindig csak Red Water, azaz Vörös víz néven emlegetett, keresett enyhülést a görög család a nyarak elviselhetetlen hősége elől, mert a nagyvárosokban a háztömbök betonlapjai is ontották magukból a forróságot.

Sztefanosz egzotikus kakukktojásnak számított Krisztina mintegy harminc, többnyire angol anyanyelvű levelezőtársa között. Mivel az útlevélkérelmét a régi politikai rendszerben újra és újra visszautasították arra hivatkozva, hogy külföldre történő utazása közérdeket sért, Krisztina feliratkozott egy nemzetközi levelezőlistára, hogy szálat találjon, amelyeken mégis kapcsolódni tud a tőlük mesterségesen elrekesztett nagyvilághoz, és gyakorolhatja az angol nyelvet, amely számára szórakozást és egyben a jövőbeli szakmáját is jelentette. Itt talált rá Sztefanosz, a görög, akivel aztán több mint húsz éven át folyt a levelezésük, túlnyomórészt hagyományos posta útján, aztán az utolsó néhány évben e-mailben, mivel Sztefanosz friss nyugdíjasként kezdett megbarátkozni a számítógép használatával.

A néhány nap, amit most görög barátjának lányával és a barátnőjével töltött, felszínre hozta levelezésük apró részleteit, a sorok közül kimondatlanul sugárzó szemérmes szeretetet, amivel Sztefanosz a lányához, Mariához kötődött. Gondolatai ekörül forogtak, miközben tovább sétáltak a parkban. A Hordóhoz érve elidőztek egy kicsit, mert a lányoknak újdonság volt a látvány. Jól szórakoztak, amint figyelték, hogy az ügyesebb gyerekek fűgén felfelé lépkedve haladnak át a kisebb szoba méretű, forgó hordó belsejében, a bátortalanabbak és ügyetlenebbek pedig egyensúlyukat veszítve hagyják magukat sodorni a fából készült padlón, míg a fiatal férfi, a Hordó Óre, ahogy ő magában nevezte, meg nem állítja a berendezést. Néhány kihívást kedvelő férfinak is jó alkalmat nyújtott a Hordó, hogy fitogtassa erejét és virtusát. Egyikük mindkét kezét és lábát széjjel terpesztve támaszkodott a fahordó falának, és mint egy borosüveg nyakába szorult iksz alakú parafa képződmény, forgott körbe-körbe annak belsejében, élvezve a népszerűséget és a nézők tetszésnyilvánítását.

Krisztina pillantása végigsiklott a két görög nő öltözetén, és megállapította, hogy azok külseje semmiben sem különbözik bármely más magyar vagy átlagos, korú fiatal európai nő viseletétől. Hol van már a fekete fejkendő,

amibe Maria nagyanyja arcát rejtve burkolózott, amikor Thesszalonikiben találkoztak – ugyan csak egyetlen egyszer, akkor is rövid időre – Sztefanosz lakásán. Akkortájt Magyarországon a szocialista-kommunista politikai rendszer már enyhült annyira, hogy útlevelel nyugati országokba lehessen látogatni, de még jó néhány évnek kellett eltelnie addig, hogy a rezsim a végnapjaihoz érjen. Krisztinának és férjének a görögök számítottak egzotikusnak, azok pedig őket tartották annak. Miközben a magyar barátok szavait Sztefanosz tolmácsolta családjának görögre, anyukája, az idős görög mama izgatottan hozzájuk fordulva megkérdezte, hogy milyen érzés kommunistának lenni? Krisztina kicsit meglepődve azt felelte, hogy azért mert a rendszer kommunista, nem jelenti azt, hogy az emberek is mind azok. A görög mama úgy kacagott ezen a válaszon, hogy fejkendője egy pillanatra lejjebb csúszott arcáról, és kivillantak alóla hiányos fogai és egy méretesre nőtt szemölcs az állán.

Visszaemlékezve erre a régi találkozásra, Krisztinának a görög nőkről alkotott sztereotípiák jutottak az eszébe, bár angolszász kultúrára nevelkedve jól tudta, hogy helytelen általánosítani. Mégis azon kapta magát, hogy figyel, vajon mennyire jellemző Mariára a görög nők keménynek mondott természete, az erős akarat és vélemény megnyilvánulása.

Mariának arcát a kislány korából ismerős vastag, fekete keretes szemüveg uralta, mintha csak ellensúlyozni akarná puha, lágy arcvonásait. Mögüle, mint rejtekhelyről nézett ki óvatosan, de érzékenyen és érdeklődve a világba, mint azok a tinédzserek, akik még nem szokták meg új helyüket az életben: a gyerekkorból már kinőttek, de a felnőttek között még bizonytalanul tévováznak. Személyes ismeretségük néhány napjában másokra odafigyelő, magát előtérbe nem állító, szimpátiikus fiatal nőt ismert meg benne.

Maria apjával folytatott levelezésüket nem lehetett információdúsnak nevezni, főleg a férfi részéről nem. Krisztina arra gondolt, hogy ennek oka a görög férfi hiányos angol nyelvtudása vagy az eltérő kulturális háttér is lehetett, vagy még valószínűbb, hogy egyszerűen nem volt igénye arra, hogy magáról az alapvető személyes információkon kívül többet is megosszon. Egyszer karácsonykor Sztefanosz felhívta őket, és görög zenét játszott nekik a telefonba, amitől nagyon meghatódtak, annak ellenére, hogy a muzsikáláson érezni lehetett, hogy zenei jártassága még nagyon új keletű.

Mindketten tudták, hogy a másoknak is fontos ez a kapcsolat, az évente egy-két levélváltás, ezért egy napon, amikor Sztefanosztól egy kurta-furcsa e-mail érkezett, Krisztina megdöbbenve meredt a képernyőre, és többször újraolvasta, mert nem akarta elhinni, hogy az e-mail az, aminek első olvasásra látszott: búcsúlevél. Néhány sor volt csak, amelyben görög barátja jó egészséget és minden jót kívánt neki, majd egy „Goodbye, Krisztina” zárószóval elbúcsúzott tőle. Amikor felocsúdott a meglepetésből, kapkodva átnézte korábbi levélváltásukat, ellenőrizve, hogy nem bántotta-e meg valamivel a másikat, de semmit sem talált, ami indokolta volna a kapcsolatuk ilyen váratlan lezárását.

Közben az Elvárászolt kastélytól a Hullámvásút felé

sétáltak, ahol hosszú sor várakozott a beszállásra. Krisztina kicsit habozott, mielőtt ezt a programot ajánlotta volna a két görög lánynak. A Vidám Parkban ez volt a kedvence még gyerekkorából, később a saját gyerekeivel is gyakran felültek rá, de néhány hete műszaki meghibásodásról számolt be a rádió, amit persze azóta biztosan helyre kellett, hogy hozzanak, gondolta, hiszen egyébként nem működtethetnék, de mégis... volt benne egy kis bizonytalanság, ami azt súgta, hogy merészség felszállni rá. Felnézett a hatalmas, fából készült szerkezetre, ami az időjárásnak kitett, megbarnult gerendák és lécek dzsungelének tűnt. Persze, az egész szerkezetet rendszeresen ellenőrzik, és a fából készült, előregedő elemeket időről időre lecserélik, ezt tudta. Azért mégis a két külföldi lányra bízta a döntést. Maria szintén tanár barátnője nem tűnt lelkesnek, főleg, amikor látták fölöttük a magasban végigzakatoló, majd a rajta ülők hangos sikítása közepette a mélybe leszáguldó és ott eltűnő szerelvényt, de az egyébként bizonytalankodó és határozatlan Maria most ragaszkodott hozzá, hogy üljenek fel. Talán feltámadt benne a kalandvágy – gondolta Kriszta –, vagy csak neki, a vendéglátójának szeretne kedveskedni, de az is lehet, hogy mindkét ok közrejátszott a döntésében.

Amikor aztán megélték az élményt, és kiszálltak a kis koszikból, Maria barátnője sápadt arccal korholóan megjegyezte:

– Krisztina, te olyan vagy, mint egy gyerek! – De ő csak nevetett, ez nem zavarta, szeretett gyerekesen viselkedni. Maria izgalomtól csillogó szemén látta, hogy neki tetszett az élmény.

Krisztina és Maria a Facebook-on találtak egymásra, két évvel Sztefanosz titokzatos e-mailje és azt követő elhallgatása után. Ekkor tudta meg, hogy az utolsó e-mail valóban búcsúzás volt, nagybeteg levelezőtársa a néhány sorban nemcsak tőle, hanem az élettől is búcsúzkodott, aztán mindent kitorölt a számítógépéből, így nyoma sem maradt ott jelenlétének vagy kapcsolatuknak.

De Krisztina és Sztefanosz lánya együtt emlékezett a fér-fira, aki összekapcsolta őket, nélküle nem jött volna létre ez a találkozás. Amit ő már nem tudott megvalósítani, régi dédelgetett vágyát, hogy magyar levelezőtársát meglátogassa Budapesten, lánya megtette, és bár szemérmesen hallgattak róla, Krisztina biztos volt benne, hogy az együtt töltött néhány nap alatt Maria gondolataiban ugyanúgy jelen van az apa, mint az ő múltból felbukkanó emlékképeiben a kitarító jóbarát. Mert az alig félnapos ismeretség és az évek során folytatott szűkszavú levélváltások mozaikjaiból kibontakozott a görög mérnökember alakja, aki Thessalonikiben egy amerikai olajipari cégnél dolgozott, és akinek ez a tevékenység alapjában véve nem volt több, mint kötelező elfoglaltság. Számára mindent a családja és lánya, Maria jelentett, és a kis falujuk, Red Water, ahová a nagyvárosból hétvégeken és ünnepnapokon visszajártak, ahol görög táncot tanultak, és ahol Sztefanosz buzukin tanult játszani.

Szeretett volna többet megtudni róla. Ahogy néha lopva egymásra néztek Mariával, pillantásukban benne volt a kimondatlan kérdés. „Neked mit jelentett?” Olyan volt ez a találkozás, mint a végső kegyelet, a tisztesség megadása a nekünk kedvesnek, gondolatban és szavak nélkül. Nem sürgette Mariát. Biztos volt benne, hogy

lesz még alkalmuk jobban megismerni egymást, és kimondatlan kérdéseire is választ fog kapni.

Egymást átölelve úgy búcsúzkodtak, mint régi barátok szoktak. Találkozásuk kezdete volt egy új kapcsolatnak, ami úgy nőtt ki a régiből, mint korhadt fából az életet szomjazó fiatal hajtás. Jó volt érezni ezt a folytonosságot, amely összeköti a múltat a jelenel, és az elkövetkező évek során fog majd kibontakozni.

KÁRÁSZ TAMÁS

HÁLA

Szülői jó tanácsok, intelmek gyerekeink egész életében hasznos útravalók, kapaszkodók, melyek az élet váratlan fordulatainál segítséget nyújtanak. Személyiségük formálódását jótékonyan befolyásolják, magabiztossá teszik még a bonyolultnak látszó feladatok megoldásában is. A sok jó tanács, figyelmeztetés személyiségük részévé válik. Minket, szülőket viszont a látszat sokszor bizonytalanná tesz ebbéli tudatunkban, és gyerekünk időnkénti furcsa viselkedésében nevelésünk csődjét látjuk. Ilyenkor bizonytalanok leszünk, és nevelési igyekezetünk alábbhagy. De soha ne higgyük, hogy az elhintett magvak mindegyike terméketlen talajra hullott. Időnként, mint bűvópatak, hirtelen, váratlanul előbukkan fáradozásunk gyümölcse.

Szirénázó mentőautó az éjszakában mindenkit rossz érzéssel tölt el, bár nem tudhatja, hová megy, kit szállít. Kellemetlen hangja teljesen lebéni, ha kis unokánk a mentő utasa. A távolodó mentő után eredtünk, de hamarosan eltűnt szemünk elől villogva, szirénázva, nagy sebességgel az M6-os irányába. Mi is igyekeztünk a kihalt éjszakai hatos úton, majd Budán a kanyargós felfelé úton csak lassan haladtunk a svábhegyi klinika felé. A félig lehúzott ablakon betóduló egyre hűvösebb levegő úti célunk közelségét sejtette. Az éjszakai lámpafények mögöttünk halványan, sejtelmesen vibráltak Pest felől a városra telepedő meleg légáramlatok jóvoltából.

Örökkévalóságnak tűnt megérkezésünk a kórház bejáratához. Innen öreg fák lombjai alatt keskeny kacsaringós út vezetett a gyermekosztály épületéig. A második emelet egyetlen ablaka volt csak világos. Ott lehetnek!

Mire felértünk, már száján volt kis unokámnak az inhaláló készülék. Kipirult, vonagló arcocskája híven tükrözte azt a szenvedést, erőlködést, melynek árán tudott csak a készüléken keresztül levegőhöz jutni.

Percekig tartott még Orsika küszködése. Az ápolónők és mi, hozzátartozók aggódva figyeltük a kezével egyfolytában hadonászó, nyöszörgő csöppséget. De minden gyötrődés egyszer véget ér! Amint a maszkot eltávolították róla, levegő után kapkodott. Verejtékcseppes homlokát édesanyja törölgetni kezdte, és közben megköszönte az ápolónők közreműködését. Mindenki megkönnyebbült és fellélegzett. Végre vége!

Ekkor Orsika szomorú, megkínzott tekintettel fölnézett, kissé nehezen szólalt meg:

– Tő-sző-nöm ... szé-pen.

Hirtelen csend lett, mindenki ránézett, egy pillanatra

csodálkozva, majd elmosolyodtak. Édesanyja szinte bocsánatkérően halkán csak annyit mondott: – Megtanítottuk, hogy mindent meg kell köszönni.

KARÁCSONY ISTVÁN

GORDON BLÖFF

Volt egyszer egy nagyon szegény öregember, aki az utóbbi évek során szegényedett el teljesen. Egy nagyvárosban tengette életét, az éhenhalás és az életnek már alig nevezhető vegetációja között. Nyáron még megvolt valami vékonyka – ruhának alig nevezhető – rongyfélében, de telente csupán azért bírt életben maradni, mert adakozó kezek segítettek, hol egy pokróccal, hol pedig egy forró teával. Sajátságos életet élt, semmiféle közösségi helyre nem akart bemenni, pedig számos helyet kínáltak neki, különböző melegedők vagy hajléktalanszállók formájában. Ő csak élte a magányos farkasok rideg életét, s némi örömet csak az szerzett számára, amikor meghúzódva egy elfogadható zugba, helyét a régmúlt idők fakóságából előtűnő, időnként még fel-felcsillanó gondolataival kibélelte. Mindenesetre élete elég zord volt, néha úgy érezte, hogy mihaszna is. Kilátástalanságában változatosságot csak az utcákon néha rá-rátaláló gondozók lelki vagy fizikai simogatása jelentett. Ez lebentette fel nagyritkán a remény fátylát egy boldogabb jövő előtt.

Emberünket az egyik késő őszi napon érdekes, mondhatni vonzó dolog érintette meg.

A sufniban, ahonnan éppen kikászálódni készült, orrát egy ínycsiklandozó, régmúlt időket idéző malacpörkölt illata hozta izgalomba. A szag irányába lépdelve, mint valami okos és intelligens vadászeb, hamarosan egy étterem ablaka alá érkezett, ahonnan e nemes illatok származtak. Lám, a Jó Isten segít a szegény embereken, szinte hihetetlen, de az illatot kibocsátó ablak alatt egy eléggé rozzant, irkafirkákkal telerakott, de mégiscsak használható pad volt. Szinte mennyei boldogságot érzett, amikor condraíba beburkolózva, kérges kezével a másnapos kenyeret törögetve, nagyokat szippanthatott az ételből. A malacpörköltöz száraz pezsgő is dukál, amely jelképezett a műanyag palackban maradt víz, hűtőként pedig a novemberi, kissé dermesztő időjárás szolgált.

A szegény ember tehát az „Isten tenyerén” ült, s gondolataiban elegánsan megterített asztalnál egy újdonsült zsakettben boldogan lakmározott. Ki beszél itt már a száraz, másnapos kenyérről és az időközben megcsappant, műanyag palackban lévő vízről?

A „Jó Isten” úgy látszik emberünket kegyeibe fogadta, mert ez a pad napról napra a déli órákban üres volt. Tehát számára elfoglalható volt, az ablakon keresztül kiáramló illat- kavalkádok pedig újabb és újabb kulináris élvezetet jelentettek. Azonban azt is meg kell, hogy mondjuk, bizony ezekhez az élvezetekhez sajátos módon önmaga is igyekezett hozzájárulni, mégpedig úgy, hogy összeguberált pénzecskéjéből frissebb kenyeret tudott venni, a közeli artézi csapból pedig a déli órákra friss vizet vett műanyag flakonjába. Így jelent meg a hamarosan

főúrra terebélyesedett ebédeken. Ruházatában csak annyi változás történt, hogy egy valahonnan beszerzett, rongyos sapkát úri cilinderként használt, a sok mindentől megkeményedett sálját pedig elegánsan tekerte nyaka köré. Vállára vetett pelerinje változatlan volt – viharokat megélt rongyos felöltője formájában. Az ételrend változatos, az évszakokhoz és ünnepekhez való alkalmazkodás benne is teljesen kialakult. Így sohasem csodálkozott azon, hogy például nagybőjt péntekjein túrós csusza vagy hallevés illatával kellett beérni.

Viszont, ha nem is figyelt volna oda, húshagyó kedden a frissen sült fánkából falatozhatott, amit jó ízű házi dzsemmel kent meg. Persze csak gondolatban, s a nagybőjti, illetőleg a hétközi időszakokban italozását is visszszorította egy-egy nagyfröccsre, vagy jóféle ásványvizet vett elő tarsolyából, ténylegesen pedig műanyag palackjából.

Ez az édeni állapot talán időtlen időig tartott volna, míg nem egy napon, ó, Istenem, kimondani is szörnyű, összerogyott az édenkert gyümölcsökkel megrakott fája: szagelszívó berendezést szereltek fel az étterem konyhájára.

Ezután már csak az elszívó motorjának monoton dübörgését hallhatta, valamint az utca benzingözös bűzét kószolgathatta kénytelen-kelletlen.

A Jó Isten szegény emberünket továbbra sem hagyta teljesen cserben, segítségéről és vigasztalásáról másféle úton gondoskodott...

Egyik délután szomorkásan ballagott a Nagykörúton, amikor azon a bizonyos sarkon balra térve lágy, kellemes zene ütötte meg a fülét. Feltekintve az épületre látja ám, hogy a Zeneakadémia előtt áll, s az egyik próbaterem méretes ablakai a kellemes idő folytán nyitva vannak. A szívét melengető zene onnan áramlott ki. Rögvest felidéződtek régi emlékei, amikor még elegánsan felöltözve az Operaházban ült valamelyik előadáson vagy éppen a Zeneakadémia valamelyik klasszikus hangversenyén. Hirtelen nem is tudta, milyen évszak van, a muzsika hatására egész lényét valami rendkívül andalító, zsongító érzés töltötte el. Lába szinte legyökerezett, a járdán ide-oda szaladgáló emberek majd föllökték.

– Istenem ! Ez Csajkovszkij b-moll zongoraversenyének első tétele!

Képzeteiben máris benne ült abban a hajóban, amelynek ringásából nem tudott, de nem is akart kiszabadulni. Élete ettől a perctől kezdve teljesen átalakult. Érezte, hogy mostantól nem rántott csirkés mannákon vagy vörös boros marhapörköltön fog élni, hanem a zenei élvezetek széles tárházából meríthet. Ezt az is segítette, hogy a próbaterem ablaka alatt egy eléggé koszos, de üres pad várta. Mivel korábban hosszabb időn keresztül zongorázni is tanult, ujjáival a maga elé képzelte hangszeren játszott. Készségesen korrigálta a próbateremből kiszökő dallamot, amely bizony néha egy-egy félreütést is tartalmazott. Nem csak kenyérral él az ember! Ez a mottó járt eszébe, s vigasztalta magát, miközben viseltes ruhája egyre jobban lötyögött rajta, de szíve érzelmi gazdagsága rendkívüli módon fokozódott. Másnap és harmadnap délután a jelzett időben újra ezt a művet próbálták, miközben elégedetten vette tudomásul, hogy nem létező hangszerén a zenekar szólistáját már csak alig-alig

kell korrigálni.

A későbbiek során azután egyéb klasszikusok zenekari próbái is sorra kerültek, úgyhogy saját élvezetén túl egy zenei fenoméná fejlődött. Annyira élvezte ezt a helyzetet és ezeket a délutánokat, hogy soknak is tartotta, amit a sorstól ily módon kapott, magát pedig erre teljesen érdemtelennek. Talán kár is volt, hogy ennyire belekeveredett ebbe az úgynevezett „érdem-ügybe”, hiszen ha már a „Jó Istennél” tartunk, ő e földi világban nem mindig érdemeink vagy erényeink okán jutalmaz. Sajnos azonban emberünk ezen mennyei boldogsága, amitől bizony ő is rettegett, véget ért. Íme, a technika vívmánya: a Zeneakadémia nyílászáróit korszerű klíma- és hangszigetelő berendezésekkel látták el.

Szomorúsága határtalan volt, s nagy bánatában a várost övező, egyébként gyönyörű természeti környezetbe menekült. Itt sem volt nagy szerencséje, mert egy hatalmas nagy nyári zápor kapta el. Még jó, hogy nem volt hideg, de rongyos ruházata pillanatok alatt szétázott, s cilinderként használt sapkájából peregtek az esőcseppek könnyével versenyezve. Pillanatok alatt megszűnt a zápor, s mielőtt a délutáni nap kezelésbe vette volna az öreg rongyait, föltűnt előtte egy hatalmas szivárvány, látóterének jobb és bal oldalát ívesen kötötte össze. A nyári nap alapos munkát végzett emberünk ruházatának szárítása ügyében, miközben a szivárvány középső íve eltűnt, mintha ez is új utakat jelentene további jövőjében. A lopakodó este még ott találta a kőhalmon üldögélőt, aki északtól délre, keletől nyugatig bámulta, de inkább csodálattal nézte az éjszakai égboltot, amelyen néhány csillag hunyorgással biztatja és inti az embereket az állandóságra és a változatosságra, a holnap ígéretét mindannyiunkba oltva. Emberünk pedig továbbra is ott ült a kőhalmon, mintha ő lenne ennek a nagy égi katedrálisnak a központi remeteszentje.

KOVÁCS SÁNDORNÉ

bogácsi mesegyűjtése

A MAKRANCOS LÁNY

Élt a faluban egy nagygazda lánya. Minden legény megkérte, de mindnek kosarat adott. Egyetlen legény maradt, aki utoljára akarta megkérni. Azt mondta a cimboráinak: – Ti már mindnyájan kosarat kaptatok, de én még nem. Elmegyek a lányhoz, megkérem, hogy ne maradjak ki a sorból.

Amikor bekopogtatott, a lány a búboson gubbasztott, onnan pislogott a legényre.

– Adjon Isten jó estét, szép lány!

– Adjon Isten magának is. Mi járatban van?

– Elveszlek feleségül, ha hozzám jössz.

– Tudja-e, mit mondok magának? Mikor befordult az ajtón, egyből azt gondoltam, hogy a feleségi leszek. De nagyon gondolja meg, hogy elvesz-e engem, mert olyan kutyatermesztű vagyok, hogyha megharagszok, két hétig is elülök a búboson.

Olyankor nem dolgozok semmit, nem szólok senkihez.

A legény ráhagyta:

– Mindnyájukban van valami hiba.

– Ugyan, ugyan, milyen hiba lenne magában?

– Bizony, bennem is van hiba. Hogyha vizet iszok, nagyon berúgok, ha meg bort iszok, kijózanodok.

– No még ilyet se hallottam életemben, hogy a víztől be lehet rúgni.

– Márpedig attól rúgok be.

– No, nem baj, keljünk egybe, majd eltűrjük valahogy egymás természetit.

Megtartották a nagy lakodalmat, éltek boldogan két hétig. Két hét múlva az új ember éppen a marha körül végzett az istállóban, ment be gyanútlanul, hát a búboson ül a menyecske.

– Édes feleségem, szántani készülök, készíts reggelit! Mi bajod van, hogy odakuporodtál a búbosra?

– Eh! – ennyit mondott a fiatalasszony, nem szólt egy felet se többet.

Jól van, az ember készített magának harapnivalót, megreggelizett a béresgyerekekkel, aztán elkezdett szántani. Este hazaérve csak csóválta a fejét: az aprójóságok az udvaron étlen-szomjan, a disznók éhségikben az ajtót rágták, a csikók az istállóban nyerítettek, a borjak bögtek.

– Édes feleségem, nem sajnálsz a sok szegény állatot? Szenvednek egész nap, te meg csak ott ülsz a búboson? Gyere le, főzzél vacsorát! Ha már reggelre nem volt teríték, legalább estére legyen valami!

– Eh! – megint csak ennyit szólt az asszony.

Így ment ez a második napon is. Harmadnapra már nem maradt szántanivaló, hát azt mondja a gazda a béresgyereknek:

– Eredj a sűrűbe, vágj négy-öt vesszőt, vastagot, mint az ujjam! Ha hazajössz, lopakodj fel a padlásra, hogy az asszony meg ne lásson! Ha mondom: „Édes jó Istenem, adj nekem egy vesszőt”, dobj le egyet!

Úgy is lett, a béresgyerek a padláson kuporodott már, mikor a gazda benyitott a konyhára.

– Édes feleségem, még most is ott gubbasztasz? Nem sajnálsz a sok szegény állatot, hogy éheznek, hogy szomjaznak? Gyere le, főzz nekünk is! Három napja, hogy nem ettünk meleg ételt!

– Eh! – ennyi volt a válasz.

Az ember odaballagott a vizesvederhez, ivott belőle egy-két bögrével, és elkezdett nótázni, mintha pityókás lenne:

– Héj, dere de, dere, dere!

A menyecske csak pislogott rá a búbosról. Nézhette, mert az ura bekortyolt megint egy-két bögrével, aztán még hangosabban rázendített:

– Héj, dere de, dere dere!

Nézte a menyecske még jobban csodálkozva.

No, nem sokáig nézhette, mert az ember egyszerre csak elrikkantotta magát:

– Édes jó Istenem, adj egy jó szál vesszőt!

Lehajította a gyerek, a gazda meg puff-paff a menyecskét, ahol csak érte! Mindenit össze-vissza verte. Kapdosódott az asszony, jajgatott, de a gazda csak csépelte, míg össze nem tört a vessző. Erre megint:

– Édes jó Istenem, adjál még egyet!

Levetette a gyerek a másikat.

A gazda azt is összetörte a feleségin. Kapálódzott az asszony, de a gazda még mindig nem kegyelmezett.

– Édes jó Istenem, adj még egyet!

Akkor az asszony odaszaladt a vödörhöz, kizúdította belőle a vizet. Szaladt a pincébe, telihozta borval.

– Édes párom, igyon, igyon! Jaj, hogy száradjon ki valahol egy kút is van a világon! Ennyire berúgott a víztől? Tiszta kék és zöld lettem, úgy összevert!

A gazda meg iszogatta a bort, aztán úgy tett, mintha józanodna.

– Mikor bántottalak én, te asszony?

– Jaj, nem emlékszik, hogy úgy berúgott a víztől? Többet ne igyon egy cseppet se, majd én gondoskodom róla, hogy bor legyen a vederben!

Megpajtásultak aztán, összelepedtek. Megbékélve mondta az ember:

– Haragszol még, hogy megvertelek?

– Magára már nem haragszok, csak a Jóistenre, mert akárhányszor kért tőle vesszőt, mindég hajított.

Attól kezdve szép életet éltek, soha nem háborúskodtak.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)

A VÁNDORLÓ KABALAKAVICS

Botlások titkát
kabalakavics örzi
biztos hallgatás.

Unokám összeszorított kis öklét tartotta elém, és fürkészőn tudakolta, hogy tudom-e, mit szorongat. Huncutul pislogott, és olyan hamiskás mosoly szegte be az ajka szegletét, hogy az oldalam is majdnem kilyukadt a kíváncsiságtól. Suttogva árulta el, az ötujjú csepp kalitka a kabalakavicsomat rejti, amit odaad, ha mesélek róla. Ötletes cseréjén magamban kuncogtam, és örömmel nyugtáztam, hogy leányom meghagyta nekem a kavicsom titkát.

Csitrikorom óta hordtam magamnál a kis ovális, lapos követ, amit Apukám egy adriai nyaralásunk alkalmával a kezembe nyomott, amikor bizony megsemmisülten álltam előtte, hogy mindig emlékeztessen az igazmondásra, mint Pinokkiót a tücske.

Ősöm történetének a megismerésével együtt került birtokomba ez a kis „jószág”, az én Tihamérom. Az évek során sok-sok kellemetlenségtől megóvott, elég volt csak rá gondolnom, azonnal megelevenedett a megszégyenülésem.

Ahogy leányom cseperedett, őt is elértek a pironkodó cselekedetek, így az esetemmel együtt hozzá vándorolt, és amint tapasztaltam, tovább utazott a fiához. De hogy a kis kópé visszaadja, no, azt már nem! Ezért meg-egyeztünk: az „élő lelkiismeret” talizmánként nála marad, és ráadásul megosztom vele a titkot. Fiúunokám a históriát végighallgatván megsimogatta az egyre

fényesebb kavicsot, majd a zsebébe dugva csibészesen rám kacsintott, és elballagott.

Pár nap múlva húga boldogan, maszatos tenyérrel szorongatta a „tücskömet”.

Évek csiszolják
kópés csínyek lábnyomát:
vándorló kavics.

Kényes csengésű
élő lelkiismeret:
lapos kődarab.

WEGENAST RÓBERT

ÜZENET

Ülök a műteremben a nagyobbik állvány előtt. Az enyhén meghajlott lemez íve úgy feszül a látóterem köré, mint egy parabolatükör. A sötét alapból úgy sejlnek elő a női arcok, akár álmaimban.

A képen most minden akarattalanul és nélkülem épül, olyan érzésem van, mintha egy végtelenül régen meg-lévő, ezerszer látott művet másolnék. A hüvelyk-ujjammal lágyan eltörölöm a festéket az asszony arcán, a kemény vonások puhán belesimulnak a mélybarna alapba. Amit most festek, az jó, mert megmutat valamit, amit szavakkal, fogalmi gondolkodással elmondani nem lehetne, ilyenkor úgy érzem, fogják a kezem. A postás vagyok csak, aki üzenetet hozott. Az álmaim, a bennem lepergő filmek, a felszínre törő sejtések, a történetecskékké kódolt érzések, mind, mind csak üzenetek.

Nuntiat alicui, aliquid.

Üzenet valakitől, valamit.

Révész Gábor: Nyugalom tava

BEMUTATKOZIK

BŐHM ANDRÁS

Sérülten születtem 1943-ban Kaposváron. Viszonylagos önellátó képességemet a Pető Intézetnek köszönhetem. Ecsetet is ott adtak először a kezembe. „Élni, ahogy lehet” – hangzik a parasztíró, Szabó Pál mondata, az akkori rendszer elmarasztalásaként. De társadalmi viszonyoktól függetlenül,

számtalan egyéb körülmény is szűkítheti, behatárolhatja az ember életterét, lehetőségét.

A születésem alatt elszenvedett agyvérzés miatt az „ahogy lehet” receptje szerint éltem, élek. Nem finnyáskodhattam a műfaji konvenciók betartásával, a vízfestéket is teljesen egyedien használtam. Nem kis fejtörések árán a megfelelő eszközöket, ecsetpótlókat sikerült kiagyalnom, amelyektől egy finom nyest-ecsetekhez szokott művész bizvástartalnak vagy világgá ment volna. Engem viszont segítettek vizuálisan is megnyilvánulni, hogy az ahogy lehet-et ahogy érdemes-re próbáljam módosítani. Hallva egy eljárásról, mely a sötétre pácolt falemezből kikaparással hozza elő a motívumokat, a világosabb helyeket erősebben, egész a lemez natúr színéig kaparva. Megtetszett ez a lehetőség, viszont a kapargatással nem boldogulva rájöttem, hogy ennyiből a diópáccal festhetek is a fára, a különböző hígításokkal kialakíthatom az elképzelt képet. A falemezek, deszkalapok elősimogatott, csiszolt erezetét igyekeztem képeimbe komponálni. S ha ez nem is volt mindig lehetséges, rajzolatuk mindenképp a kép részévé vált. Mindez amennyi kötöttséget jelentett, legalább annyi inspirációt is adott, mint a verseknél a különböző formaszabályok betartása.

Sorsom egy jókora fordulata után felhagytam a festéssel. A mindig is lényegesebb ténykedésemnek érzett írogatásnál maradtam, mellyel pontosabban, árnyaltabban fejezhettem ki magam. Reményem se volt, hogy még valaha képekkel is foglalkozhatok, s főleg azt nem sejtettem, hogy mindezt majd a számítógép segítségével, alkuk, kompromisszumok nélkül tehetem, az ég újabb kegyelme folytán, amit így vagy úgy mindig magamon érezhettem. Akkor is ezt kell mondanom, ha tolszékemből nem hangozhat túl meggyőzően, ám elhallgatása zavarna.

Harmadik írógépemnek már nem voltak agyonkopva betűi, csak billentyűi járását kellett kezemhez igazítani. Így már nem egy-egy szöveg kivitelezésére, hanem szövésére figyelhettem. E szövögetésben nagy segítségemre volt Hegedüs Géza bácsi jól áttekinthető verstana. Bár jó forma- és ritmusérzékkel ennek ismerete nélkül is lehet jó verseket írni, Sinka István is így kezdte megteremteni költői világát. De birtokába jutva e tudásnak, rásegíthet a dologra azzal is, ha egy-egy témánál felkínálkozhat a hozzá legalkalmasabb forma.

(Böhm András a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki költői és festői munkássága elismeréseként 2004. március 15. alkalmából.

Részletesebben az interneten – szerk.)

SÁPI LUCA

Tizennégy éves vagyok, jelenleg az Arany János Altalános Iskola és Gimnázium nyolcadikos tanulója Százhalombattán. Ha a továbbtanulást kérdezik, válaszom: maradok valamelyik közeli középiskolában.

Mindenképpen olyan munkát szeretnék, ahol valamilyen módon segíthetek másokon.

A könyvek, az írás, a „versköltés” mindennapi életem részévé vált. Bár az utóbbival csak nemrégiben kezdtem el foglalkozni, de mindig is érdekelt minden, aminek bármilyen köze van az irodalomhoz. Anyukám, nagymamám rengeteg mesét olvasott nekem. Innen ered a könyvek iránti szeretetem. A nagyobbik nővérem is inspirált, terelgetett az irodalom felé verseivel, történeteivel. Kedvenc könyvem a Harry Potter-sorozat volt, amiért akkor is, most is rajongok.

Sok megzenésített verset, rap és magyar hip-hop számot hallgatok. Sosem gondoltam volna, hogy ezek a zenék ekkora hatással lesznek rám. Egyszer láttam egy videót Lenéz, és? címmel, nagyon megihletett. Aznap én is megpróbálkoztam egy hasonló témával vers formájában. Nem akartam megmutatni senkinek ezt a „valamit”, amit a barátnőim néhány hónappal azután versnek neveztek. Indultam egy városi irodalmi pályázaton, ahol díjazott lettem vele, ez nekem óriási eredmény az eddigi életemben.

A versírás olyan számomra, mintha egy második beszédhangot kaptam volna, ami sokkal magabiztosabb, hangosabb, közvetlenebb, erősebb és őszintébb.

Csak így tudom kifejezni magam. Leírhatom, ha valami bánt, kiállhatok egy nemes cél vagy egy ember érdekében, és akár jó pár év múlva kinyithatom az emberek szemét, hogy láthassák, amit én látok.

A valóságot.

Révészné Bogdán Jolán alkotása

BEMUTATKOZIK

RÉVÉSZNÉ BOGDÁN JOLÁN

1948 decemberében születtem Pálfán. Szüleimmel 1964-ben Érde költöztünk, majd 1969-ben férjhez mentem. Házasságunkból három gyermekem született. Érdligeten vettünk telket, és 1982-ben elkezdtünk építkezni. Húgomnál, Annuskánál az állateledel-üzletben dolgoztam, amikor találkoztam Ács Valikával. Ő ismeretett meg az agyag művészetével illetve a kerámiával. A találkozásból barátság lett, együtt mentünk 2005-ben Váad Éva alkotótáborába, ettől fogva folyamatosan képezem magam. Sok ismeretségre és barátságra tettem szert a művészek között.

A kerámiákat nagyon megszerettem: egyedileg tervezem és készítem.

Örömmel tölt el, ha alkotásaim valakinek tetszenek, ez további munkára ösztönöz.

RÉVÉSZ GÁBOR

A napvilágot 1970-ben láttam meg egy hideg januári napon Budapesten, de Érden laktam. Apám nagyon szigorúan nevelt, de néha hagyta, hogy az utcán cseperedjek a többi gyerekekkel. Magunk készítette csúzlikkal, íjjakkal játszottunk, fociztunk, később bicikliztünk, önvédelmet is tanultunk komoly mesterektől.

Hétéves voltam, akkor kerekedett ki, hogy imádom rajzolni, és amikor tehettem, rajzoltam vagy festettem. Érden a 6. Sz. Általános Iskolában Kárpáti tanár úrtól tanultam rajzot, kiváló eredménnyel.

A szakmám ötvös-ezüstműves, szakiskolában végeztem. Innen továbbmentem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába. Ott a szakirányú képzés mellett célirányosan a rajz és a festés is komoly hobbivá ért be.

Az elmúlt évek során a megfelelő iskola és képzés után dolgoztam rendőrnnyomozóként, vizsgálóként és helyszínelőként Budapesten és Érden is. De a festés mindig megmaradt. Belső kényszer, indíttatás, ösztön, nem tudom, de ha fejben megszületett egy elképzelés, és eltervezem, hogy most alkotok, akkor annak ki kell teljesedni, mert egész nap rosszul vagyok, ha nem sikerül időt szakítani rá.

Fiatalón, 20 évesen, még csak a lakást akartam díszíteni, majd egyre nagyobb kihívásokat találtam magamnak a festésben. Először Munkácsyt, Monet-t és más festőket másoltam, majd saját témákat kerestem, melyeket a természetben és az emberi testben találtam meg.

Képeimben azt a káprázatot és színeket akarom átadni, ahogyan én látom a világot.

Élvezetes KÉK találkozók

BOGRÁCSPARTI, SZÁMVETÉS ÉS MŰTEREMLÁTOGATÁS

Ősze hajló szeptemberi találkozóra várta saját otthonába a Képzőművészek Érdi Közösségének tagjait a Tarnóczi házaspár. A minden képzeletet felülmúló fogadáson és vendéglátáson kívül a csodaszép kertet is megszemlélhették a résztvevők, sőt akadt, aki kihasználta a lehetőséget, és képet is festett. Mire megfőtt a finom gulyásleves, Benkóczy Péter tájképe is elkészült. A KÉK többi tagja otthonról hozott alkotásaival ékesítette a rögtönzött garázs kiállítást, amelyen az alkotók megcsodálhatták egymás műveit. A bőséges „terülj asztalkámat” körülülve, kellemes beszélgetéssel, tervezgetéssel, ötletek felvetésével telt a jó hangulatú délután.

Októberben a Szepes Gyula Művelődési Központban került sor a következő összejövetelre, amelyen egy kis számvetést tartottak a KÉK-tagok. Visszaemlékeztek, mit sikerült megvalósítani az elmúlt hónapokban. Bálint Imre elkezdte sorolni, mi mindenért lehetnek hálásak: találkozások, beszélgetések, kiállítások, közös rendezvények az IRKA-val, új tagok érkezése, vendégművészek bemutatása, a Czabai-kerti kiállítás és verselés... Majd a többiek is csatlakoztak a számvetéshez.

Nemcsak a szép emlékek miatt, hanem a megerősítésért: érdemes folytatni a megkezdett utat, hiszen már most

volt mire visszatekinteni, és ennek fényében a jövőt még ennél is gazdagabbá tehetik a KÉK rendezvényei, ha együttműködnek, és a közösségért is dolgoznak. Ezt a jó hangulatú, év végi számvetést folytatták még november 24-én a kedves vendéglátók, Benkóczy Péter és Márta otthonában, ahol a KÉK az idei utolsó összejövetelét tartotta. A visszatekintés ezúttal a Poly-Art működésének elmúlt húsz esztendejére is kiterjedt, Somfai István felidézte a kezdeteket, és beszélt mindarról, amit a két évtized alatt sikerült megvalósítani, hozzátéve, hogy az alapítvány alkotói jelentősen gazdagították a város kulturális értékeit, gyarapították rendezvényeinek számát, és ami a legfontosabb, az IRKA és a KÉK tagjaival sikerült egy összetartó és kiválóan működő közösséget létrehozni és fenntartani. Habos László és Benkóczy Péter kölcsönösen megajándékozták egymást a legutóbbi, sikeres Habos-est alkalmából. Aztán a KÉK legújabb tagja, Kajtár László is bemutatkozott, aki Svédországból tért haza feleségével, és három éve Érden élék nyugdíjas éveiket. László nemcsak fest, hanem különleges rézkarcokat is készít. Mesélt svédországi munkájáról, tapasztalatairól és művészeti tevékenységéről. A továbbiakban megtekinthették Benkóczy Péter műtermét és legutóbbi, a nagypetri művésztelepen készült csodálatos alkotásait is. Legközelebb a Poly-Art jubileumi kiállításán találkozhatnak a KÉK-tagjai, a következő összejövetelüket pedig csak jövőre, január utolsó keddjén tartják majd a Szepes Gyula Művelődési Központban.

Bálint Edit
az Érdi Újság munkatársa

BÚCSÚZUNK

RINYAI LÁSZLÓTÓL

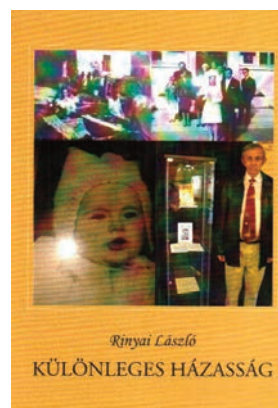
„Minden mulandó, mi keletkezett,
törekedjetekek fáradhatatlanul!” (Buddha)

Száraz szemekbe
fájdalom könnye kúszik.
Emlék-mécs pislog.

(Kreischer Nelly)

Út beteljesült,
virágmagot szór a szél,
égig ér a csönd.

(Szabó Aida Jampa drolma)

Rinyai László főbb művei

TETRAMERON

Különleges házasság

Szatirikum (kéziratban)

Novelláskötet (nagy része megjelent folyóiratokban, antológiákban, lapokban, elhangzott irodalmi esteken.

Szociográfia: Emma és a metró (Forrás c. folyóirat, 1977)

Középparasztok fogyó napjai és holdjai. Történelmi szociográfia.

Vojna ne dobra. A II. világháborúban lezajlott történetek.

Drámák. Versek (1972-ig). Kisregények. Tanulmányok. Esszék. Karcolatok. Mesék.

A mogyoródi csata. Anonymus és a Képes Krónika alapján.

„A szelistyei asszonyok.” Mikszáth kisregényének két rádiójáték-változata. (Elhangzott az ismétlésekkel együtt negyvennégy rádióadás a Kossuth és Petőfi Rádióban) Filmforgatókönyv A szelistyei asszonyok alapján „Mathias rex et caesar” címmel a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának pályázatára 2000-ben (a film nem készült el) Pályaművek (Őrmezei Közösségi Ház, Országos Idegennyelvű Könyvtár műfordítói, stb.)

FÖLDI SZÍNJÁTÉK.

... és még számtalan befejezetlen írás...

RINYAI LÁSZLÓ

AZ ÉLET

Ó, te Élet, sok embernek oly sok jót adsz,
másoknak meg semmit sem juttatsz.
De ezt csak a testükkel teszed,
lelküket mérlegre helyezed.

HABOS LÁSZLÓ KÖLTŐI ESTJE A KÉSZ-BEN

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége szokatlan szereposztást ajánlott: a klubvezető lett a beszélgetés irányítója, Somfai István pedig az előadók között foglalt helyet. Igaz, az ő felolvasása, lírai érzékenységet kifejező, finom orgánuma kiválóan illett a többi IRKA-taghoz.

Ugyanő, a Poly-Art Alapítvány elnöke írta Habos László harmadik verseskötetének előszavában:

„Eltökélsége, sokoldalú jártassága az írásban, szerkesztésben, technikai kivitelezésben, valamint változatos, vonzó ötletei meggyőztek arról, hogy egy ilyen egyéniségre nemcsak a Poly-Artnak, hanem az egész városnak szüksége van... precizitásával, megbízhatóságával, rendkívüli munkabírással méltán került az irodalombarátok... vezetői közé... pályázatokon elért díjai és helyezései, eddigi kötetei... ígéretesek...”

(Részlet az Elengedett kézzel címűből)

Amikor Horváth István lelkész zengő baritonja betöltötte a termet és a lelkeket: „Isten megérint téged, s ez nem céltalan, a te életeddel konkrét célja van...” – értettük, akár a mi Lacinkról is szólhatna a dal.

A kötetenként bemutatott versek (sokrétűségük kiemelendő témában, műfajban és kifejezőeszközben egyaránt) igazán jól érvényesültek azzal, hogy a különböző felolvasó egyéniségek más és más hangszínt, élettapasztalatot adtak a gondolatisághoz.

Élmény volt újra megtapasztalni, mennyire más némán olvasni és más igényes előadással meghallgatni ugyanazt a művet.

Köszönetképpen álljon itt a közreműködők neve: Benkóczy Márta, Szabó Aida, Majorné Bániczki Julianna, Kaposi Ila, Kreischer Nelly, Temesi Éva – Pergel Antal, Vikár János, Horváth István, Somfai István.

Közülük többen az ének-zene területén is kimagaslók.

Az IRKA és a KÉK együttműködését jelesen szemléltető festmények és szobrok, a hozzájuk kapcsolódó költemények (Kép-Vers pályázat) csak színesítették az est hangulatát.

Tamás Anikó, a KÉSZ érdi vezetője eddig nem ismert bennünket. Örömet fejezte ki, hogy ilyen értéket képviselünk a városban.

Mi köszönjük, hogy lehetőséget kaptunk a bemutatkozásra.

Daróci Lajosné
klubvezető

MADARAK, FÁK, VIRÁGOK, FÉNY – KÉPEKEN ÉS A VALÓSÁGOS TERMÉSZETBEN

„Megkötöm lovamat kocsányos tölgyfához,
Megkötöm szívemet Czabai Balázshoz...” – énekelt Somfai István (a Poly-Art elnöke). Mosolyogtunk az átköltésen, csak a botanikus kert tulajdonosa törölgette a szemét a meghatódottságtól.

I. őszi művészeti piknik... Ilyen formában valóban első, bár mi rendszeresen tartunk irodalmi és képzőművészeti találkozót a Czabai-kertben.

Tapasztalhattuk, hogy mások számára is kedvelt ez a hely: az egyik végében iskoláscsoport ismerkedik a madarak szokásaival, a másikban a Turisztikai Szövetség tagjai bográcsolnak önfeledten, míg a mi KÉK-eink a kézilabdapálya drótkerítésére akasztgatják fel a festményeket.

Az eredeti terv az lett volna, hogy a kiválasztott alkotásokhoz zárandokolnak az IRKA-sok, és felolvassák a hangulatában odaillő művet (sajátot vagy klasszikust).

Volna... Mert olyan nagy számú érdeklődő jelent meg (hál' istennek), hogy járkálgatásról szó se lehetett.

A kellemes hangulatot fokozta a Benkóczy házaspár színvonalas éneke és gitárzeneje – a téma mi más lenne: a természet, természetesen.

A jóízű beszélgetések, a finom falatok feledtették a hideget.

Mindenki bízott az időjárás kegyességében, csak a klubvezető felhasználott:

Isten, ha vagy, vagy nem vagy, add, hogy meggyógyuljon Esterházy Péter, és ne küldj ma ránk esőt!

Ez utóbbi meghallgatásra talált.

Ugye, az előbbi is?

Daróci Lajosné
klubvezető

„ÁRADJ ZENE, DRÁGA ZENE...”

Jaj, de szép! – sóhajtunk a gyönyörűségtől, amint belekezd a nyitó dalba a **Szirmok Érd Városi Női Kar**, borszongató, pedig nincs hideg **Kreischer Nelly** költői estjén. A **Gáborné Harmath Alíz** által vezetett kórus mindvégig összhangban volt a műsor költőiségével, irodalmiságával. Valójában nemcsak a magas színvonalú énektudás, a karnagy szakértelme fogta meg a közönséget, hanem a szeretetet-boldogságot sugárzó arcok, a csillogó szemek, az együtt éneklés öröme. Óriási erejű katarzist éltünk át.

Az Érdikum tára méltán gyarapodott velük, csak büszkék lehetünk erre a helyi értékre is.

A közvetlen, baráti szintű beszélgetést most is **Somfai István** (a Poly-Art elnöke) vezette le, mint Nelly korábbi könyvbemutatóit.

Az egykori matektanár, akitől kissé távol állt kezdetben az irodalom, egyszer csak elkezdte személyes élményeit

igényesen megfogalmazni – kezdődik az emlékezés.

Azt az irodalom iránti alázatot, szerénységet, amely Nellyből árad, tanítani kéne. Egyszerű természetességgel beszél magáról, alkotási módszereiről, az általa látogatott közösségekről.

„Ez az éltető elemem...Fáradtan érkezem valamelyik klubba, aztán két óra múlva lebegek, mert feldob a többiek társasága, a szellemi kapcsolat velük, a különböző típusú emberekkel való eszmecsere. Minden társaságnak más a zamata. Nem is érdekes a civil foglalkozásuk, csak az, amit és ahogyan írnak vagy éreznek...”

Nálunk is kulcsszerepet tölt be, kedves, segítőkész személyiségére minden helyzetben számíthatunk... Elégedetten nyugtáztuk, hogy az IRKA hatására is gazdagodott kifejezéstára, eszközrendszere, itt is inspirálja a klubtársakkal való találkozás. Tele van motiváló erővel, minden érdekl, mindenre friss szemmel néz.

„Nem volt ez mindig így – mondja. – Megszabadultam olyan tulajdonságoktól, mint az irigység, féltékenység, kitisztult a lelkem. Már nem rivalizálok, de nem is futok el a lényeg mellett, mindenben észreveszem a szépet, az értéket.”

Változatos témakörben ír: a természetről, a családról, istenes, szerelmes, filozofikus versek hangzanak el a klubtagok előadásában. A műfaj is sokszínű: haiku, haibun, haiga, waka, tanga, renga... mindegyik otthon van, az európaiakat még nem is soroltam.

Fantáziaképeket alkot, power pointos bemutatókat állít össze a közösségek tevékenységéről – ezzel is hozzájárul klubunk történetéhez vagy honlapunk gazdagabbá tételéhez.

Más olvasni és más hallgatni ezeket a verseket, az előadó hozzáadja a saját egyéniségét, hangszínét a gondolathoz – mondja az irodalomkedvelők igényes közreműködéséről.

Minket pedig „A várakozás permanens remegése” hatott át, míg készültünk az egyedi születésnap meglepetésre. A hatás még a külső szemlélőket is megindította...

Saját verseit, haikujait mondtuk el, virággal, csokival kedveskedtünk.

Akik ritkábban járnak irodalmi estekre, azt mondták, feltöltődés volt számukra hallgatni a sok értékes gondolat és érzelm színes megfogalmazását.

A Szirmok pedig fokozta mindkettőt. Az Ima a hazáért c. kórusmű üzenete sose volt még ennyire időszerű. Összecsengett **Kreischer Nelly**vel.

Daróci Lajosné
klubvezető

REMÉNY – országos vers- és prózaíró pályázatunk eredménye

Soha nem látott mértékű érdeklődés hazánk minden tájáról, 173 pályamű, kialakulóban lévő barátságok, tisztelet, elismerés, valódi és virtuális tagság, motiváló erők, lelki gazdagodás, kölcsönös együttműködés – ez a hozama az idei kiírásnak.

A zsűrinek ezúttal is fájhatott a feje, hogyan jusson közös nevezőre: Somfai István (a Poly-Art elnöke), Rozsné Mórocz Judit (az Érdligeti Ált. Isk. tanára), Tokaji Ildikó (a százhalombattai Arany János Ált. Isk. és Gimnázium tanára), Vikár János (az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium tanára) és az Irodalomkedvelők klubjának vezetője többféle díjazási módot kitalált, hogy ne csak a dobogósoknak jusson kézzelfogható értékelés.

A nyolc kiemelt nyertes ország- és világszerte híres képzőművész értékes alkotását vihette haza.

Verskategóriában: 1. helyezett Habos László (Érd) – Domonkos Béla szobrászművész felajánlását, a Nagy László-emlékplakettet kapta, a két 2. helyezett pedig Wegenast Róbert és Mosonyi Kis Gusztáv grafikáját: Szabó Aida (Ercsi) és Ludwig Géza (Érd), a 3. helyezett Zentai Eta (Bpest) Székér Gizi kerámiájával lett gazdagabb.

A **prózaírók** közül: Börcsök Zsófia (Szegedről) nyert 1. díjat (Fekete Ignácné festményét), 2. lett Novákoviczné Tóth Ica (Érd, Holló Piroska-képet), a 3. Vass Antónia (Székesfehérvár) Kávránné Szedmák Ilonától vehetett át műalkotást.

A **fődíjas** Kovács F. István (Ercsiből), Benkóczy Péter festményének örülhetett.

(A szerencse úgy hozta, hogy csak a nyertesek fele IRKA-tag, a többi díjazott más és más településről való.) **Nívódíjas** az alig 15 éves Szigetvári Zsófia Petra (Bpest-ről). **Különdíjat** négyen kaptak: Barna Júlia (Hajdúdorog), Sebestyén-Jáger Orsolya (Budakalász), Őri Eszter (Bpest) és Pálfi Nándor (Gödöllő)

26 új tehetséges pályázónak ajánlottuk fel a **virtuális IRKA-tagságot**. Nyilvánvaló, hogy Sopronból, Pécsről, Szegedről vagy Erdélyből nem tudnak minden hónapban eljönni a klubeseményekre, de az internet jóvoltából nincs már akadály.

Az ünnepséget az **Érdi Bukovinai Székely Népdalkör** néhány képviselője színesítette. A Barta Viktória által vezetett együttes méltán kapott Európa-díjat, Érd Városért kitüntetést, számos arany és kiváló minősítést, sőt két énekes a Népművészet Mestere címet is elnyerte. Értéket teremtenek azzal, hogy így ápolják a bukovinai székely hagyományokat.

Hát még amikor **felolvastuk** a díjazott műveket! Vendégeink csillogó szemmel hallgatták a kiváló irodalmi alkotások kiváló tolmácsolását, az orgánum és a művészet nagyszerű találkozását. Köszönjük a felejthetetlen élményt Hegyváriné Valériának, Szabó I. Valériának, Horváth Istvánnak és Somfai Istvánnak.

Hála és köszönet a képzőművészek önzetlen ajándékaért is.

A falakon **Ács József Ferenc** festményei – ezekben is lehetett gyönyörködni. Aki csak ezért jött Érdre, a Szepes Gyula Művelődési Központba, hogy átvegye a nyereményt, valószínűleg jó hírlököt viszi el az ország más vidékeire: ez a régió bővelkedik színvonalas műveket létrehozó alkotókban, van mire büszkének lennünk, akár irodalomról, akár képzőművészetről legyen is szó.

Daróci Lajosné
az Irodalomkedvelők klubjának vezetője

DÉMONOK ÉS EGYÉB LELKI GYÖTRŐDÉSEINK

Úgy tűnik, mégis lehet az ember próféta a saját hazájában – kezdi a kiállítás megnyitóját **Majorné Bániczki Julianna**.

Ercsiben vagyunk, az Eötvös-napok rendezvény-sorozatának egyik legfontosabb eseményén, **Kaposi Eszter** festményeinek kiállításán.

A tehetséges fiatal képzőművész különös világa tárul elénk. Riasztóan megborzongató, félelmetes szörnyek vagy éppen arányos testalkatú, daliás hősök harcolnak egymással (képvisele a jó és a gonosz örök ellentétét). Feszülnek az izmok, az arcokon fájdalom, szenvedés vagy a diadalittas győzelem – nemcsak mély technikai tudást mutat (rajz, anatómia, a kor ruházata, fegyverei), de a pszichológia is teret nyer.

Ilyenek vagyunk: félelmeinket, szorongásainkat kivetítjük a világra, ősidők óta elképzeljük valamilyen módon az ártó gonoszt. A gótikus vízköpő lények, ördögök szerepe is az volt: elriasztani a kísérteties, nyomasztó álmokat. Belső látásunk alkotja meg ezeket a teremtményeket és az elvont fogalmak (szépség, jóság, kegyetlenség) formai megjelenését.

A színek, az arányok és a formák kiválóan adják vissza az eredeti irodalom hangulatát – mondják, akik járatosak ebben a műfajban.

Az IRKA és a KÉK tagjai nem először szembesülnek a fantasy-vel, bárhol is állít ki Eszter, elkísérjük, ha nem is ismerjük mindnyájan az alaptörténeteket – a szimbólumot, az allegóriát felfedezhetjük.

Még az is lehet, könnyebben legyőzzük saját belső démonainkat.

Ha vannak.

Csak ne zümmögném magamban folyton ezt:

„Fortélyos félelem igazgat s nem csalóka remény...”

Daróci Lajosné
klubvezető

TARTALOM

Versek:

Fazekas Major Gizella, Szabó Aida	1
Bóhm András	2
Kósa Márta, Szabó Imre, Lovrics Rebeka	3
Kovács F. István, Májer József, Beck Zoltán	4
Bozó Patrik, Dr. Seléndi Balázs, Temesi Éva, Varga Imre Lajos	5
Magyar András, Kissné Matkó Gabriella, Szirják Györgyi	6
Kreischer Kornélia, Wegenast Róbert	7
Novákovicsné Tóth Ica, Votin József, Petrik István	8
Habos László, Tarnócziné Barabás Irén, Móczár Csaba	9

Diákírók:

Szatmári Kristóf, Metzger Soma, Szigetvári Zsófia Petra, Sági Luca	10

Haiku-oldal

11

Prózák:

Kovács F. István: Árvák	12
Tarnócziné Barabás Irén: Bakancs	13
Rinyai László: A szőlőt termő diófa Érden	14
Horváth Lilla: Történet a nitrogéntartalmú..., Pergel Antal: Zuhanás	15
Szabó I. Valéria: Sztefanosz lánya	16
Kárász Tamás: Hála	17
Karácsony István: Gordon blöff	18
Kovács Sándorné: Bogácsi mesegyűjtése	19
Szabó Aida: A vándorló kabalakavics, Wegenast Róbert: Üzenet	20

Bemutakozás:

Bóhm András, Sági Luca	21
Révész Bogdán Jolán, Révész Gábor	22

KÉK-oldal

23

Búcsúznak Rinyai Lászlótól

24

Beszámolók:

Habos László költői estje a KÉSZ-ben, Madarak, fák, virágok, fény... (Daróci Lajosné)	25
„Áradj zene, drága zene” (Daróci Lajosné)	26
Remény... (Daróci Lajosné)	27
Démonok és egyéb lelki gyötrődéseink (D. Lné)	28

Illusztrációk:

Révész Bogdán Jolán	3,6,7,14,21,22
Révész Gábor	1,4,5,8,9,15,20

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezői Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048